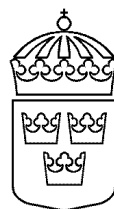

Fredagen den 14 februari

Kl. 09.00 – 11.27

1 § Ledighet

Förste vice talmannen meddelade att *Veronica Palm* (s) ansökt om sjukledighet under tiden den 20 februari–1 augusti.

Kammaren biföll denna ansökan.

Förste vice talmannen anmälde att *Kaj Nordquist* (s) skulle tjänstgöra som ersättare för *Veronica Palm*.

2 § Svar på interpellation 2002/03:149 om studentbostäder

*Svar på
interpellationer*

Anf. 1 Statsrådet LARS-ERIK LÖVDÉN (s):

Herr talman! Axel Darvik har frågat vilka åtgärder jag avser att vidta för att större jämlikhet i villkoren för studentbostäder ska åstadkommas.

Jag vill inledningsvis understryka att jag delar Axel Darviks åsikt att tillgången på bostäder för studenter fortfarande är för låg i förhållande till efterfrågan. Särskilt tydligt är detta i storstadsområdena. Regeringen har arbetat med frågan under lång tid och i olika former.

Redan 1999 gav regeringen Boverket i uppdrag att se över föreskrifter och allmänna råd som gäller utformning av studentbostäder mot bland annat bakgrund av det växande behovet av bostäder för studenter. Översynen resulterade i att Boverket reviderade sina föreskrifter när det gäller vissa standardkrav som gör det möjligt att minska produktionskostnaderna med 20 000–30 000 kr per lägenhet.

Regeringen har genom olika typer av stöd under perioden 1997–2002 givit stöd om ca 575 miljoner kronor för ny- och ombyggnad av studentbostäder. Sedan år 2000 har drygt 12 000 nya studentbostäder beviljats bidrag. Stödet har riktats till orter eller i anslutning till orter där det finns universitet eller högskola och där brist på studentbostäder finns. Andra kriterier för fördelningen av stödet har varit behovet av ytterligare studentbostäder samt kostnadsläget på orten.

Bidraget kan uppgå till högst 40 000 kr per studentrum. Länsstyrelsen ska i varje särskilt fall pröva bidragets storlek. Bidragsnivån har hittills uppgått till mellan 30 000 och 40 000 kr per studentrum. I den departementspromemoria som Axel Darvik refererar till föreslås ett utökat stöd

till byggande av studentbostäder. Det nya stödet är mellan 33 och 50 % högre än det nuvarande stödet. Remissbehandling av förslaget pågår.

Byggkommissionen lämnade i december 2002 ett betänkande med olika förslag till förbättrad konkurrens, kvalitet och kostnader i byggsektorn. En förbättrad konkurrens inom byggsektorn skulle verka gynnsamt även för produktionskostnaderna för studentbostäder. Betänkandet remissbehandlas under våren.

Avslutningsvis vill jag påpeka att ansvaret för bostadsförsörjningen är delat. Staten svarar för att de rättsliga och finansiella instrumenten finns tillgängliga för bostadsbyggandet. På lokal nivå är det kommunerna som har ansvaret för bostadsförsörjningen och för att det finns ett utbud som svarar mot kommuninvånarnas efterfrågan. Kommunerna kan påverka villkoren för byggande av bostäder genom såväl sitt uttag av taxor och avgifter i samband med byggandet som de exploateringskostnader som debiteras.

Anf. 2 AXEL DARVIK (fp):

Herr talman! Jag vill börja med att tacka för svaret från bostadsministern och att han har bemödat sig att komma hit. Men det svar som jag har fått på min fråga är nog det mest intetsägande av de svar jag hittills fått på interpellationer.

Jag frågade ministern vad han ämnar göra för att göra villkoren jämlika för studentbostäderna. Han säger att han delar min uppfattning att det byggs för få studentlägenheter. Men inte i ett andetag berör han problemet med ojämna villkor.

I det förslag som bostadsministern lämnat ifrån sig genomförs någonting som liknar en momssänkning för byggandet av studentlägenheter och små hyresrätter. Samtidigt får små hyresrätter ett investeringsbidrag på upp emot 45 000 kr per lägenhet. Det är ett bidrag som inte studentlägenheterna får fast det i princip är likadana lägenheter fysiskt sett.

Låt oss fantisera om att bostadsministern jobbar på ett bostadsbolag och får välja om han ska bygga studentbostäder eller små hyreslägenheter på en tomt. Jag skulle inte tro att han i så fall skulle vara så vårdslös med bolagets finanser att han skulle bygga studentlägenheter och gå miste om de 45 000 kronorna per lägenhet. Enligt det förslag som bostadsministern har antat har tydligen att det finns vissa sådana knäppgökar ute på landets bostadsbolag som skulle kunna tänkas göra detta. Det tror inte jag.

Förslaget som har kommit från Bostadsdepartementet är av den gamla skolan, detta söndertvättade lapptäcke av olika tillfälliga lösningar. Det användes också flitigt under 80-talet och kännetecknades av höga subventioner och en sjuk bostadsmarknad. Man väljer nu att ta ett steg tillbaka mot denna unkna dåtid. Jag tycker att det är djupt olyckligt för landets studenter som varje dag dras med det problem som den vansköta bostadspolitiken har medfört. Det leder till en tragedi för de individer som det drabbar. De som länge drömt om att få börja på en speciell utbildning får sin dröm grusad när de upptäcker hur svårt det är att hitta en bostad. I längden äventyrar det dessutom vårt lands möjligheter att bli en ledande kunskapsnation.

Det räcker inte med eländigheterna i departementspromemorian när man läser om investeringsbidraget. För att få ta del av momssänkningen

måste bygget bli godkänt efter det att huset är byggt. Detta innebär naturligtvis en risk, och risker är inte gratis. Någon vill ha betalt för att man tar riskerna. I slutändan drabbar detta studenterna med höjda hyror.

Det är tydligt att Socialdemokraterna inte tar studenternas problem på allvar. I stället för långsiktiga regler och villkor som kännetecknas av sundhet, där onödiga kostnader pressas ned och där man ser till att det behov som finns på marknaden blir uppfyllt, har man valt en helt annan väg. Det är en väg som vi i Folkpartiet liberalerna inte vill verka för.

Anf. 3 Statsrådet LARS-ERIK LÖVDÉN (s):

Herr talman! Jag uppskattar Axel Darviks engagemang när det gäller stödet till studentbostäder och hans synpunkter på regeringens förslag, framför allt mot bakgrund av att Folkpartiet är avvisande till varje form av stöd i detta avseende.

Jag tog del av Folkpartiets ekonomisk-politiska motion i höstas. Det är inte måttligt vad de vill dra ned i stödet till bostadssektorn. De vill minska bostadsbidraget med 240 miljoner, dra ned en halv miljard på räntebidragen, slopa investeringsbidraget för studentbostäder och slopa investeringsbidraget för mindre hyreslägenheter. Det är Folkpartiets bostadspolitiska linje. Tror verkligen Axel Darvik att vi med en sådan bostadspolitik får fram fler lägenheter till studenterna? Det tror inte jag.

Det investeringsstöd för studentbostäder som vi hittills har haft har varit ett framgångsrikt stöd. Det har sedan 2000 gett 12 000 nya studentlägenheter runtom i landet på universitets- och högskoleorterna.

Det räcker inte. Det behöver byggas mycket mer studentlägenheter, framför allt på de stora universitetsorterna där vi fortfarande har en väldigt besvärande bristsituation. Det gäller Stockholm, Uppsala, Lund och en del andra orter runtom i Sverige.

Det är därför som vi nu i departementspromemorian har föreslagit ett utökat stöd. Det utökas från det nuvarande maximibeloppet på 40 000 med i genomsnitt mellan 33 och 50 %. Det är ett kraftigt utökat stöd till byggande av studentlägenheter.

Men studenter är inte en enhetlig grupp i dag. Det är inte som när jag läste på min tid i Lund och vi alla var mellan 18 och 22 år när vi började på universitetet. Det är ett väldigt stort spann när det gäller studenter. Också 30–40-åringar går på högskolan och läser. Även för dem kan bostadssituationen vara besvärande på orten. Det är svårt att få en lägenhet. Man har kanske familj också. Det är därför vi går in med ett mycket kraftfullt stöd för att också bygga mindre hyreslägenheter.

Men även det är Folkpartiet avvisande till. Jag förstår inte riktigt hur Axel Darvik ska få ihop ekvationen att man har ett starkt engagemang för byggande av studentlägenheter men samtidigt är avvisande till alla insatser vi kan göra på den statliga nivån för att underlätta byggandet.

Nu är det inte bara staten som ska vara med, som jag inledningsvis underströk i mitt svar. Det hänger i hög grad på det kommunala engagemanget också. Det finns kommuner, framför allt på de mindre och medelstora högskoleorterna, som har haft ett mycket starkt engagemang när det gäller byggandet av studentlägenheter och där situationen är ganska balanserad i dag.

Men än en gång, vi har en stor brist, framför allt i Stockholm, Uppsala, Lund och på några andra universitetsorter, som vi måste åtgärda

Prot. 2002/03:58

14 februari

*Svar på
interpellationer*

med gemensamma ansträngningar. Statens insatser är ett ökat stöd för byggandet av studentlägenheter och hyreslägenheter. Och kommunerna måste svara upp med att hålla tillbaka kostnader för taxor, avgifter och exploateringskostnader så att studentlägenheterna byggs till rimliga boendekostnader för studenterna.

Anf. 4 AXEL DARVIK (fp):

Herr talman! Bostadsministern säger att vi har haft en framgångsrik politik de senaste åren. Jag har svårt att dela den uppfattningen när man ser hur verkligheten ser ut för Sveriges studenter.

Han drog också upp exempel som just kännetecknar den gamla sortens bostadspolitik, där man försöker subventionera sönder marknaden och från Rosenbad styra vad det är som ska byggas för tillfället och där de ojämlika villkoren gör att man helt klart snedvrider marknaden. Folkpartiet väljer inte den här linjen eftersom man såg vilket misslyckande den innebar på 80-talet. När man nu försöker gå tillbaka åt det hållet är det naturligtvis inte en väg som vi vill följa.

Jag har helt andra förslag när det gäller bostäder för studenter. Det gäller till exempel sänkt fastighetsskatt. Det ska vara skattefritt att hyra ut rum i sin lägenhet eftersom man redan har betalat skatt på den hyra man betalar. Det ska vara ett förenklat regelverk som gör att man kan pressa ned onödiga kostnader. Är det till exempel rimligt att man ibland måste sätta in dubbla dörrar för att klara av de ljudnormer som finns uppsatta? Det finns nämligen inte några dörrar på marknaden som klarar av de hårda kraven. Är det verkligen det som studenterna uppskattar mest, eller skulle de kanske uppskatta att man kunde pressa ned hyran lite till?

Det handlar om att man ska skärpa konkurrensen på byggmarknaden just för att kunna pressa ned priserna ännu mer. Och det handlar kanske framför allt om att stärka studenternas betalningsförmåga så att de verkligen har råd att betala för lägenheterna. Det handlar om att öka studiestödet, och det handlar om att höja fribeloppet till en början för att man ska kunna jobba mer vid sidan om, på lov och sådant, för att ha råd med hyran.

Sedan säger bostadsministern att studenterna naturligtvis inte är en enhetlig grupp. Det är jag mycket medveten om. Men jag tror att det är svårt i längden att med små hyreslägenheter på något sätt kunna avhjälpa de problem som landets studenter har. De lägenheter som man skapar är ju någonting som man bara har initialt när de byggs. Oftast sugs de upp i den bostadskris vi har i dag. Det är svårt för de studenter som snabbt vill ha ett boende när de har fått beskedet att de har kommit in på en utbildning att kunna få tag på de här lägenheterna.

Avslutningsvis skulle jag vilja fråga bostadsministern om han inte ser några som helst problem med att det är ojämlika villkor. Jag belyste förut att man kanske i stället väljer att bygga en annan sorts lägenheter än studentlägenheter just för att det är betydligt bättre villkor. Det gäller också risktagandet för bostadsbolagen. Ser inte bostadsministern problemen med detta när man förändrar reglerna på det här sättet och att det också är någonting som i slutändan drabbar studenterna?

Herr talman! Jag tycker att det här är utomordentligt spännande. Axel Darvik och Folkpartiet vill ju inte ha något stöd över huvud taget. Ändå diskuterar Axel Darvik de olika villkor i stöden som gäller för studentlägenheter respektive vanliga hyreslägenheter. Jag uppskattar engagemanget när det gäller regeringens politik, men i grunden har Axel Darvik och Folkpartiet den uppfattningen att vi över huvud taget inte ska ge investeringsstöd för att bygga studentlägenheter. Det är en något haltande linje som Axel Darvik företräder.

Jag ska beröra de förslag som Axel Darvik förde fram i övrigt för att underlätta byggandet över huvud taget. Jag börjar med sänkt fastighetsskatt.

Vi har sänkt fastighetsskatten för hyreslägenheter i olika steg, från 1,7 % ned till 0,5 % som den ligger på i dag. Det man ska ha i minnet är att ett borttagande av fastighetsskatten inte får några stora effekter när det gäller byggandet av studentlägenheter. Fastighetsskatt utgår inte för de första fem åren. Därefter är det bara halv fastighetsskatt för de kommande fem åren. Det skulle inte stimulera nyproduktionen om vi tog bort fastighetsskatten.

Däremot har det investeringsstöd som vi hitintills har haft gett mycket god effekt. Vi har nu på tre år fått 12 000 nya studentlägenheter till följd av investeringsstödet. Hur skulle situationen sett ut för studenterna om Folkpartiet hade fått bestämma? Då hade vi inte haft investeringsstödet. Då hade vi inte haft de 12 000 studentlägenheterna.

Förenkla regelverket, säger Axel Darvik. Jag kan dela den uppfattningen. Vi har vidtagit en del åtgärder för att förenkla regelverket. Jag tror inte att det går att komma så mycket längre. Boverket har ändrat sina föreskrifter så att produktionskostnaden för studentlägenheter har kunnat minska med mellan 30 000 och 40 000 kr per lägenhet till följd av regeländringar. Det har blivit lite enklare att bygga och inte så dyrt. Den vägen har vi beträtt.

Sedan delar jag Axel Darviks uppfattning om konkurrensförhållandena. Vi har en bristande konkurrens på marknaden i dag. Det är alldeles uppenbart. Asfaltkartellsavslöjandet och andra avslöjanden om oegentligheter inom branschen är bakgrunden till att vi tillsätter Bygghedskommisionen nästa år.

Nu börjar jag se vissa glädjande tecken på att det har blivit mer av en kostnadsfokusering i branschen. Byggherrarna, de som ska förvalta fastigheterna, börjar ta en aktivare roll i processen. Därmed kan man också åstadkomma en press på produktionskostnaderna. Vi måste fortsätta att hålla i den utvecklingen och även stimulera fram lite nya aktörer på byggmarknaden, lite mindre och medelstora företag, några uppstickare som kan ruska om i branschen. Det har vi sett i Linköping där ett privat företag, Duvkullen, kan bygga studentlägenheter till mycket rimliga kostnader. Den vägen för att öka konkurrensen och stimulera nya aktörer på marknaden är en viktig väg för att vi över huvud taget ska höja bostadsproduktionen i Sverige.

Lite ihållig argumentation tycker jag att jag möter från Axel Darvik. Å ena sidan har han väldigt mycket synpunkter på regeringens stöd. Han vill gärna ha upp investeringsstödet till studentlägenheter, om jag har förstått Axel Darvik rätt. Å andra sidan agerar Folkpartiet här i riksdagen

på ett sätt som innebär att vi ska slopa investeringsstödet. Man säger nej till byggmomsreduceringen. Man vill dra ned räntebidraget kraftigt. Man vill slopa investeringsbidragen till hyreslägenheter.

Jag tycker att Axel Darvik med sitt stora engagemang i de här frågorna kanske borde ta ett resonemang i den folkpartistiska riksdagsgruppen om inte Folkpartiet ska ändra inställning till vilket stöd vi måste ge för att vi ska få ett ökat byggande av studentlägenheter.

Anf. 6 AXEL DARVIK (fp):

Herr talman! Till att börja med vill jag säga att jag fullt ut ställer upp på Folkpartiets bostadspolitik. Anledningen till att jag vill diskutera detta och använder dessa argument är att också belysa de stora problem som finns med regeringens bostadspolitik. Man har den gamla sortens politik där man tror att man genom subventioner kan styra marknaden. Det gör att man hela tiden upplever en osundhet. Reglerna ändras från tid till annan. Det gör att det finns en passivitet på marknaden där man väntar på vad de nya reglerna ska innebära. Man funderar på att vänta med byggstarten till efter det att de nya reglerna har trätt i kraft. Man undrar om man ska vänta med att sätta spaden i backen eller köra fram grävskoporna innan förslaget läggs fram. Hela rattandet fram och tillbaka med politiken gör att det blir en passivitet.

Bostadsministern säger att reglerna inte kan förenklas. Det tror inte jag. Jag ser byråkratin och de besvär som finns i dag för att få till stånd byggande av studentlägenheter, och jag tror definitivt att det går att göra det enklare och smidigare.

Jag skulle vilja ha svar på mina frågor. Ser inte bostadsministern några problem med ojämlika villkor? Det är det exempel som berördes förut. Finns det inte problem med de risker som finns, till exempel när projekt godkänns i efterhand? Vid ett projekt om tio hus får man räkna in i kalkylerna att ett av dem inte går igenom. Då måste de kostnaderna bäras av studenterna som bor i de andra nio husen. Det är så det fungerar.

Anf. 7 Statsrådet LARS-ERIK LÖVDÉN (s):

Herr talman! Den saken undanröjer vi genom det stöd vi kommer att införa som innebär en byggmomsreducering. Det gäller i all byggnation av studentlägenheter och mindre hyreslägenheter.

Vi funderar noga när det gäller beslutstillfällen, så att det ska skapas större säkerhet för investerarna.

Ser jag något problem med skillnaden i stödet? Jag tycker att det ska vara en skillnad i stödet. Om man bygger fullvärdiga hyreslägenheter med besittningsskydd, krävs det lite bättre standard och lite bättre utformning än i mer traditionella studentlägenheter där det inte finns besittningsskydd. Där måste man lämna lägenheten när studietiden är över.

Studenterna av i dag är inte en enhetlig grupp. Det behöver byggas både hyreslägenheter och mer traditionella studentlägenheter på campusområden för att svara upp mot det behov studenterna har.

Det är något märkligt att Axel Darvik har ett så starkt engagemang när det gäller investeringsstödet när hans parti förespråkar att inte ha ett investeringsstöd. Det är nödvändigt med ett investeringsstöd. Det visar inte minst de investeringsbidrag vi hitintills har givit ut och som har resulterat i 12 000 studentlägenheter.

Investeringsstödet tillkom efter en uppvaktning av Sveriges Förenade Studentkårer. Vi lade oss precis på den nivå som Sveriges Förenade Studentkårer krävde 1999. Nu kan jag se att det finns behov av ett utökat stöd. Det är därför vi i den departementspromemoria som nu remissbehandlas – remisstiden går ut i dag – föreslår ett utökat stöd till att bygga studentlägenheter.

Överläggningen var härmed avslutad.

Prot. 2002/03:58
14 februari

Svar på
interpellationer

3 § Svar på interpellationerna 2002/03:151 och 158 om föreningen KRIS

Anf. 8 Justitieminister THOMAS BODSTRÖM (s):

Herr talman! Lena Adelsohn Liljeroth har frågat mig om jag avser att vidta några åtgärder beträffande förebyggande verksamhet inom kriminalitet och missbruk. Hon har även frågat mig om jag är beredd att verka för att mer resurser går till sådant förebyggande arbete.

Ana Maria Narti har frågat mig på vilket sätt jag avser att verka för en förbättring av de ekonomiska förutsättningarna för föreningen KRIS brottsförebyggande verksamhet. Hon har även frågat mig om jag avser att verka för bättre strukturerade stödformer för den värdefulla rehabilitering som organisationen bedriver. Slutligen har hon frågat mig om jag avser att verka för att KRIS satsning i de nya demokratierna uppmärksammas i samråd med Utrikesdepartementet då olika insatser för internationell utveckling planeras.

Först vill jag understryka att det arbete som KRIS – och många andra frivilligorganisationer – bedriver inom kriminalvårdens område är värdefullt. Dessa organisationers arbete utgör ett viktigt komplement till kriminalvårdens egna insatser att förebygga återfall i brott. Dessutom fungerar frivilligorganisationernas nätverk som ett betydelsefullt stöd vid frigivningen. Det är en tidpunkt som annars är särskilt kritisk just när det gäller risken för återfall i brott.

På regeringens initiativ har det skapats ett nytt system för bidragsstöd till frivilligorganisationer inom kriminalvårdens område. Numera har Kriminalvårdsstyrelsen en möjlighet att fördela statsbidrag till olika organisationer. Avsikten är att skapa en långsiktigt hållbar ordning för bidragsstödet. Målsättningen på sikt är att de ekonomiska förutsättningarna för dessa organisationer ska förbättras.

I samband med att Kriminalvårdsstyrelsen inkommer med sin årsredovisning nästa vår kommer man att rapportera hur arbetet med denna förordning har fungerat. Det är därför nu för tidigt att säga något om det nya systemet med statsbidrag till frivilligorganisationer inom kriminalvårdens område kräver några förändringar.

Vid sidan av detta system finns även möjligheten för kriminalvården att köpa tjänster från olika frivilligorganisationer genom att avtal sluts med respektive organisation. På detta sätt kan organisationer få ekonomisk ersättning för de tjänster som de utför. Detta utgör ett bra komplement till bidragsgivningen.

Som ni är väl medvetna om sker regeringens styrning av myndigheter på ett övergripande plan. Jag kan som enskilt statsråd därför inte kom-

mentera enskilda fall eller lägga mig i de prioriteringar som olika myndigheter gör i enskilda ärenden. Jag kommer emellertid att följa den fortsatta utvecklingen av det nya systemet.

Kriminalvårdens arbete måste präglas av en strävan att förbättra förutsättningarna att leva ett liv utan kriminalitet och droger. All form av drogmissbruk måste bekämpas. Regeringens inledande narkotikasatsning är därför oerhört viktig i detta avseende. De 100 miljoner kronor som nu har satsats innebär förbättrade möjligheter att genomföra en mängd olika åtgärder som syftar till att minska narkotikamissbruket bland kriminalvårdens klienter.

Ett aktivt återfallsförebyggande arbete kräver en modern kriminalvårdslag som kan svara mot kraven på en effektivt och humant bedriven kriminalvård. Mot den bakgrunden tillsatte regeringen i höstas en utredning som har till uppgift att uppmärksamma hur verkställigheten kan anpassas så att den förebygger återfall i brott utan att kraven på säkerhet och samhällsskydd eftersätts.

Anf. 9 LENA ADELSON LILJEROTH (m):

Herr talman! Tack justitieministern! Jag blir glad över att höra justitieministern prisa frivilligorganisationernas arbete. Det har alldeles för länge – i synnerhet från den röda sidan – funnits en stark misstro mot det arbete som frivilligrörelsen utför. Den offentliga sektorn har förväntats uppfylla förväntningar och behov på snart sagt alla områden, och det har naturligtvis inte räckt.

Justitieministern säger också att KRIS, kamratföreningen för före detta missbrukare och kåkfarare, och andra frivilligorganisationer är ett viktigt komplement till kriminalvårdens egna insatser att förebygga återfall i brott. KRIS har i dag 3 800 medlemmar, varav 3 000 är äkta KRIS:are, resten är stödmedlemmar. Det är bra gjort på de fem år som föreningen har funnits.

Det ekonomiska stöd föreningen får – klappar i ryggen är jättebra – räcker inte till lokalhyra, till bensin, till telefonräkningar, till löner och allt annat som ska betalas. Stödet till KRIS är därför förmodligen en promille av en promille, om ens det, av vad staten får betala för våld, missbruk och brottslighet. Runt 80 % av dem som KRIS möter vid fängelseportarna har klarat ett hederligt, drogfritt liv utanför murarna.

Ordföranden Christer Karlsson i riks-KRIS, som också startade föreningen, betalar nu 10 000 kr i månaden i skatt. Tidigare var det ungefär vad han kostade per dag. Han har räknat ut att han efter 20 år i fängelse och ännu fler år som missbrukare förmodligen kostat skattebetalarna minst 200 miljoner kronor. Alla vi som har kommit i kontakt med människor som har dömts till fängelse – det vet jag att även justitieministern har gjort – vet att det verkliga straffet ofta börjar först vid frigivningen.

Just långsiktigheten i stödet till frivilligorganisationerna som justitieministern tog upp i sitt svar är viktig. De sköter arbetet visserligen billigare än etablissemangen, men det ska man inte straffas för. Det går åt oerhört mycket tid och energi till att jaga småbidrag från olika håll. Det är det man får göra på KRIS.

Om de ekonomiska förutsättningarna för de här organisationerna förbättras är det naturligtvis en Gudi behaglig gärning. Men jag är inte övertygad om att det blir så.

Kriminalvårdsstyrelsen ska nästa år rapportera om hur den nya bi-dragsordningen ska fungera. Men KRIS har redan nu konstaterat att kontakterna mellan olika myndigheter är dåliga, och här krävs det faktiskt samarbete.

Kriminalvården kan köpa tjänster från frivilligorganisationerna, säger ministern. Det är nog bra, men även Kriminalvårdsstyrelsen har ju ett sparbeting. I år köper Kriminalvårdsstyrelsen tjänster från KRIS för ungefär 500 000 kr. Det är samma summa som man köpte tjänster för i fjol, trots att föreningen har fått fler medlemmar. Dessutom har man lagt över administrationen, som Kriminalvårdsstyrelsen själv skötte tidigare, på KRIS.

KRIS ska alltså samordna de 28 lokalföreningarnas behov och önskemål, sedan söka pengar hos Kriminalvårdsstyrelsen och så småningom betala ut dem till de olika föreningarna.

Det här innebär i praktiken mindre pengar till KRIS. Bara under 2002 startades fem nya lokalföreningar, och det finns till och med siffror som visar att kriminaliteten minskar på orter där KRIS har startat lokalföreningar.

Från Socialstyrelsen får riks-KRIS, alltså huvudorganisationen, 1,7 miljoner kronor. Det var ett tag tal om att höja bidraget, men så blev det inte, eftersom man hade hört att KRIS skulle få mer pengar från Kriminalvårdsstyrelsen. Här fanns uppenbarligen inga kontakter.

KRIS fick inte ens vara med och söka av de 6 miljoner som Justitiedepartementet avdelade till frivilligorganisationer som arbetar inom kriminalvårdens område. Av dessa pengar har drygt 4 miljoner gått till Riksförbundet Frivilliga Samhällsarbetare. Jag har besökt dem, och de gör ett jättebra arbete, men på ett annat område än KRIS. Det hade väl varit rimligt att organisationen hade fått skicka in en ansökan när det gällde fördelningen av de 6 miljonerna.

Anf. 10 ANA MARIA NARTI (fp):

Herr talman! Tack, justitieministern!

Det är alltid rörande att höra hur maktlösa svenska statsråd är: Vi ska inte ha ministerstyre. Det där kan vi inte göra. Det där måste vi vänta med tills en utvärdering kommer.

Vad händer under tiden? Under tiden rullar rutinerna vidare. Rutinerna styrs av tjänstemannagrupper, som är oerhört vana vid att själva bestämma och som har otroligt lite vana vid att öppna sig för nya organisationer.

Jag tycker att uppkomsten av en organisation som KRIS i sig är en sådan otroligt viktig företeelse att den behöver allt stöd från hela samhället, inklusive från justitieministern. Vad som händer är att vi bevittnar en förnyelse av det civila samhället. En stark organisation föds ur riktigt engagemang och i den mest utsatta sektorn av det sociala livet.

Om vi nu låter den här organisationen falla mellan stolarna i förhandlingarna mellan Socialstyrelsen, kriminalvården och de frivilliga organisationernas samordningsförening, vad händer då? Vi visar för människor som redan har lagt ned ett enormt arbete, och har gjort mycket som är mycket bra, att det inte finns något hopp för dem i utvecklingen av denna positiva verksamhet. Vi säger till dem att vi inte uppskattar den här djupt

Prot. 2002/03:58

14 februari

---

*Svar på
interpellationer*

gående och systematiska ansträngningen att rädda väldigt många människor från ett utanförskap gentemot den vanliga vardagen.

Visst kan en minister göra mer än att vänta på en utvärdering som kommer om ett år.

Det finns områden i det svenska samhällslivet där möjligheten att agera för det nya civila samhället har växt. De finns inom skolan och vården, just genom långvariga entreprenadavtal mellan olika grupper, just därför att den offentliga sektorn inte längre har absolut monopol på området. Det är husläkarna, som fungerar mycket bra, som agerar på det här sättet. Jag vet det, därför att min man är husläkare – en av de första i Stockholmstrakten – och hans patienter är oerhört nöjda med honom. Det är de fria skolorna, som arbetar på samma sätt.

Varför får man inte utveckla den här modellen på ett bestämt sätt, så att det verkligen skapar en ekonomisk grund för en långvarig och framgångsrik verksamhet med rehabilitering av före detta fångar?

Anf. 11 Justitieminister THOMAS BODSTRÖM (s):

Herr talman! Som ni kanske känner till – men som i varje fall KRIS känner till – har jag haft kontakter med dem, inte bara sedan jag började som justitieminister utan även före det i egenskap av försvarsadvokat. Vi är nog alla överens om att det är en mycket viktig organisation, just av det skälet att den inte är en myndighet. Många av dem som sitter i fängelse har en stark antipati mot myndigheter. Den här organisationen kan nog verka på ett annorlunda sätt

KRIS är alltså en mycket bra organisation – en bland många andra bra organisationer. Då kan man välja vilket system man vill ha. Antingen tar man på sig allting själv, så att regeringen sitter och fördelar ut pengar till de tusentals bra organisationer som finns. Eller också delegerar man det till de olika myndigheter som har ansvaret för detta.

Vi anser att det är bättre att de myndigheter som jobbar med det här varje dag är bättre skickade att fördela de pengarna än att enskilda myndigheter uppe på Rosenbad ska sitta och fördela pengarna. Man kan ha olika åsikter om vilket system som är bäst.

Vi sitter inte och väntar. Vi har infört ett nytt system, som fungerar sedan den 1 januari i år. Det vore ganska dumt att redan nu ha en åsikt om någonting som bara har pågått i sex veckor. Vi bör i varje fall ge det ett år. Om det här inte skulle fungera bra får vi naturligtvis införa ett annat system.

Jag vill understryka att det inte handlar om att sitta och vänta. Vi har agerat. Vi har infört ett nytt system. Nu ska vi se hur det fungerar. Vi hoppas att det fungerar bra. Om det inte gör det kommer vi att få agera igen, just därför att vi vill lyfta fram detta viktiga arbete.

Anf. 12 LENA ADELSON LILJEROTH (m):

Herr talman! Det är i och för sig jättebra att man har infört ett nytt system, men det handlar fortfarande inte om några pengar av vikt. Det handlar fortfarande om de 6 miljonerna.

Det finns till exempel ett teaterprojekt, en frivillig teaterverksamhet. Jag vet att justitieministern också har varit och tittat på åtminstone någon av de föreställningar som ges på fängelser i landet. Den verksamheten är också hotad. Det arbete som görs där har en oerhörd betydelse. Bea-

tebergsanstalten i södra Stockholm har helt plötsligt dragit in bidraget på 150 000 kr, trots att den föreställning som man höll på att repetera snart skulle ha premiär, egentligen utan några besked, och trots att det fanns ett stort engagemang. Man har fortfarande verksamhet på Österåker, men det är väl bara en tidsfråga innan den också försvinner. Det här är ett viktigt arbete.

Åter till KRIS: Deras verksamhet berör framför allt tiden efter frigivning, eller muck, som det brukar heta. De pengar som organisationen får handlar om verksamheten inne på fängelserna, inte det stödjande arbete man gör när fångarna väl har muckat och man möter dem vid fängelseportarna.

KRIS i Danmark, där det också finns en sådan organisation, fick 12 miljoner på en gång när föreningen skulle byggas upp, med hänvisning till de goda resultaten från KRIS i Sverige. Nu går ju landet Danmark bättre än Sverige ekonomiskt sett, men det är i alla fall intressant att notera skillnaden i satsning.

Justitieministern kan inte lägga sig i de prioriteringar som görs på de olika myndigheterna. Nej, det vet jag. Men ministern är ändå medveten om de sparbeting som är utlagda på olika myndigheter och de myndigheter som har möjlighet att stödja KRIS arbete. Det går alltid att skicka med tydliga signaler när man gör budgetarbetet.

Anf. 13 ANA MARIA NARTI (fp):

Herr talman och justitieministern! Det är mycket bra att vi alla är överens när det gäller betydelsen av KRIS som vitaliserande faktor i samhällslivet. Jag är säker på att denna attityd är helt uppriktig hos justitieministern, och jag tvivlar inte på att han verkligen vill stödja KRIS. Men glöm inte vilka starka rutiner och beteendemönster det finns på olika ställen i vårt samhälle!

Jag har jobbat väldigt länge med så kallade eldsjälar i andra sammanhang, framför allt när det gäller invandrarorganisationer och kvinnoorganisationer. Och jag har sett under minst tio år, på mycket nära håll, hur man låter människor engagera sig och kämpa hårt och hur man sedan drar undan mattan under deras fötter därför att en liten tjänstemannagrupp – ibland en enda tjänsteman – plötsligt bestämmer att detta inte är så viktigt. Dessa attityder, som är oerhört vanliga, kan slå sönder hela det fantastiska arbetet som KRIS gör.

Jag vill bara beskriva hur vardagen ser ut för KRIS aktiva medlemmar. De flesta av dem har mycket låga inkomster, om de har några. De har mycket stora skulder som kronofogden är ivrig att plocka in. De har trasiga familjeförhållanden och måste komma i kapp med allt som inte har gjorts under tiden med missbruk, fängelsevistelse och brottslighet. Att människorna i så svåra situationer ändå fortsätter att jobba systematiskt är faktiskt bland det bästa som har hänt i vårt samhälle under den senaste tiden.

Vad händer om organisationen KRIS hamnar mellan stolarna, mellan Socialstyrelsen, kriminalvården och de här frivilliga organisationerna som är etablerade och som inte alls är så villiga att öppna sig för nya organisationer? Vi skapar en otroligt djupgående besvikelse. Vi slår sönder den riktiga delaktigheten hos medborgaren. Kom ihåg att vi politiker i alla partier varje gång när ett val börjar närma sig slår oss för brös-

Prot. 2002/03:58
14 februari

Svar på
interpellationer

tet. Vi vill ha delaktighet. Vi vill ha intresse för det politiska livet från individen. Vi måste bevisa i praktiken att vi uppskattar delaktigheten och den praktiska insatsen i vardagen.

Anf. 14 Justitieminister THOMAS BODSTRÖM (s):

Herr talman! Man kan naturligtvis alltid diskutera hur mycket som ska ges till olika myndigheter. Vi ger ett tillskott på 230 miljoner extra till Kriminalvårdsstyrelsen för 2003.

Det är en svår situation inom kriminalvården. Jag är fullt medveten om det. Antalet personer som döms till längre fängelsestraff har ökat, vilket har gjort att det är en mycket svår situation. Inte desto mindre är då KRIS väldigt viktigt med sitt arbete. Det är vi alla överens om.

Jag är inte lika negativ till tjänstemannasektorn som Ana Maria Narti. Jag är tvärtom ganska positiv, men framför allt tycker jag att man ska undvika att generalisera när det gäller tjänstemän. Det finns säkert alla sorter, men de som jag har träffat på Justitiedepartementet är i alla fall inte av det slag som Ana Maria Narti beskriver.

Visst kan det finnas tydliga mönster, och det finns det i samhället. Det är ingen tvekan om det. Men även här är jag lite mer optimistisk, därför att det går att bryta. Det går att göra ett bra arbete, och det går naturligtvis att göra det även med stöd från regeringen och från kommunen. Det har vi sett, inte minst när det gäller brottsofferorganisationer och kvinnoorganisationer som har gjort ett fantastiskt arbete och haft mycket stora framgångar under de senaste åren.

Jag har också stort hopp om att även KRIS kommer att fortsätta. Det är därför som jag har infört ett nytt system. Jag vill se hur det fungerar, och vi får, som sagt, återkomma när det här ska utvärderas. Men jag följer det här mycket noga. Kriminalvårdsstyrelsen är medveten om att jag och regeringen följer det mycket noga, och jag har också en kontinuerlig kontakt med KRIS. Jag ska träffa KRIS på torsdag i nästa vecka för att diskutera olika saker som kan vara viktiga – och det gör även ni. Det gäller att besöka och ha kontakt med den här organisationen, som har sin särprägel. Den ska vi vara rädda om liksom alla andra som arbetar med att minska återfallen i brott i samhället.

Anf. 15 LENA ADELSON LILJEROTH (m):

Herr talman! Det är jättebra, tycker jag, att justitieministern ska träffa KRIS. Jag har sett att ett par representanter från KRIS sitter på läktare här i dag. De är naturligtvis oerhört nyfikna på de svar som justitieministern ger.

Det brukar inte vara några problem att ge projektbidrag till allt annat. Här har även ministern ett ansvar, tycker jag. Antingen är det en viktig verksamhet som bedrivs från KRIS sida, och då ska den ha ett rejält stöd, eller också tycker man inte att den är det.

Jag vet att det finns stora problem inom kriminalvården, att det behövs pengar på alla möjliga håll. Varje gång man öppnar tidningen ser man att det är problem med narkotika och med insmuggling av vapen och telefoner. Det är trånga celler, och det är allt möjligt annat. Så det är bra att det går mer pengar till detta och att de kanske även används så att det blir allt färre som återfaller.

Men jag är i alla fall övertygad om att det är mycket effektivare, både mänskligt och ekonomiskt, att satsa mer på organisationer som KRIS som faktiskt finns där också när fångarna muckar. Det är inte alltid alla vi andra, eller samhället i övrigt, finns där. Det är inte heller obekant att KRIS i många stycken arbetar förebyggande. De flesta av de före detta missbrukarna och kriminella har familjer och barn, och organisationer som KRIS är ett oerhört stöd inte minst för dem.

Anf. 16 ANA MARIA NARTI (fp):

Herr talman! Mina avsikter är inte att måla tjänstemannakåren i svart. Däremot tycker jag att bidragssystemet över huvud taget bör analyseras kritiskt på ett helt annat sätt än hittills. Bidragsgivande och bidragsmottagande är inte en relation som bygger på jämlika positioner. Jag vet det från kulturarbetet, där det finns så mycket ansökningar. Jag vet att vi i kulturlivet varje gång när vi skriver en ansökan om bidrag känner oss lite grann som tiggare. Det är därför som jag tycker att det är oerhört viktigt att det nya systemet med köp av tjänster har införts. Jag hoppas att det här systemet kommer att utvecklas.

Köp av tjänster och avtal betyder att det är en relation mellan jämlika parter. Det betyder att man värderar insatsen och får betalt. Men för att det här ska hålla krävs det att avtalen är långvariga. Och man ska inte utgå från att engagemang betyder att man också kan vänta sig väldigt mycket obetalt arbete bredvid det som man betalar för.

Anf. 17 Justitieminister THOMAS BODSTRÖM (s):

Herr talman! Det här bidragssystemet har ändrats. Det är inte bara fråga om att våga kritisera – det måste man göra – utan också om att våga förändra. Det är det som vi nu har gjort. Det har alltså bara gått sex veckor, så vi har goda förhoppningar om att det här ska fungera bra, men gör det inte det kommer vi att gå vidare för att hitta ett ännu bättre system.

Det är alltså detta som det är fråga om. Det är inte fråga om att man inte prioriterar de här organisationerna. Det är fråga om vilket system man anser är bäst. Om man väljer det här systemet finns det ju inget som säger att man inte skulle prioritera de här organisationerna, utan det handlar om vilka man anser är bäst skickade att fördela de pengar som kommer från bland annat regeringen.

Avslutningsvis vill jag bara säga att vi verkar fullständigt överens om att detta med köp av tjänster är någonting som behöver utvecklas ytterligare, och jag är optimistisk inför framtiden. Jag tror också att det, med det engagemang som finns i KRIS, de idéer som finns och den revanschlusta som finns, finns goda förutsättningar att visa att man når resultat på ett annat sätt kanske än konkurrerande verksamhet. Därigenom kommer man att stärka sin ställning ännu mera. Då handlar det nämligen om avtal mellan två jämställda parter, i alla fall mellan två parter. Och två parter i ett avtalsförhållande är alltid bättre än ett rent bidragsavtal.

Sammantaget tror jag att vi alla har en stark tro på KRIS. Jag följer detta noga. Regeringen följer detta noga. Vi har kontinuerlig kontakt med KRIS och följer alltså det nya systemet.

Överläggningen var härmed avslutad.

4 § Svar på interpellation 2002/03:152 om åklagarväsendet

Anf. 18 Justitieminister THOMAS BODSTRÖM (s):

Herr talman! Ulla Löfgren har frågat mig vilka åtgärder jag avser att vidta för att inte åklagarväsendet ska hamna i samma situation som polisen har gjort när det gäller nyrekrytering. Hon har också frågat vilka åtgärder jag avser att vidta för att åklagarväsendet ska kunna behålla numerären i den nuvarande personalstyrkan och helst utöka den.

Åklagarorganisationen har en central roll i brottsbekämpningen, och dess verksamhet har direkt betydelse för rättskedjans samlade effektivitet. Jag anser att det därför är viktigt att åklagarväsendet har tillräckliga ekonomiska resurser för att kunna bedriva en effektiv verksamhet med högt ställda rättssäkerhetskrav.

Riksåklagaren har i sitt preliminära budgetunderlag för 2004–2006 angett att det ekonomiska läget inom åklagarorganisationen är ansträngt och att antalet åklagare och andra anställda därför måste minska med nuvarande anslagsnivå. Riksåklagaren har också angett att arbetsbelastningen för landets åklagare är hög och att arbetsmiljön kommer att försämrats om inte åklagarorganisationen får ekonomiskt tillskott.

Jag har noterat det som Riksåklagaren har angett i sitt preliminära budgetunderlag om personalnedskärningar och arbetsläget inom åklagarorganisationen. Regeringen kan dock tidigast i samband med den ekonomiska vårpropositionen föreslå förändrade utgiftsramar. Jag kan därför inte nu uttala mig om eventuella förändringar av åklagarorganisationens anslag. Inom Justitiedepartementet pågår beredningen av åklagarorganisationens totala resursbehov.

Som sagt kan jag inte nu uttala mig om åklagarorganisationens framtida anslag. Jag vill dock här framhålla att regeringen har satsat på åklagarorganisationen under de senaste åren. Anslagsramarna har höjts. Detta har bidragit till att det varit möjligt för Riksåklagaren att göra stora satsningar på flera angelägna områden inom åklagarorganisationen. Riksåklagaren har bland annat förbättrat rekryteringen av åklagare och chefer, gjort satsningar på grund- och vidareutbildning för samtliga åklagare samt startat en högre utbildning för specialiståklagare.

Under flera år har antalet åklagare varit förhållandevis konstant. Det totala antalet åklagare har ökat under perioden 1999–2002. Åklagarorganisationen har kunnat uppvisa goda verksamhetsresultat under en rad år med bland annat kortare genomströmningstider och minskade ärendebalanser.

Anf. 19 ULLA LÖFGREN (m):

Herr talman! Jag ber att få tacka justitieministern för svaret på min interpellation.

Av den hovsamma tonen i svaret drar jag slutsatsen att man även i Regeringskansliet har förstått att åklagarväsendets situation i nuläget är ohållbar. Jag tolkar dessutom justitieministerns svar att regeringen tidigast i samband med den ekonomiska vårpropositionen kan föreslå förändrade utgiftsramar som att regeringen faktiskt tänker föreslå ett tilläggsanslag till åklagarväsendet för innevarande år, och det gläder mig.

Signalerna om åklagarnas orimliga arbetssituation duggar allt tätare från olika håll i landet. Justitieministern redogjorde för de satsningar och

ambitionshöjningar som har gjorts. Jag har läst verksamhetsberättelsen och sett att det visst har blivit fler åklagare, men de står inte i proportion till de ambitionshöjningar som regeringen faktiskt har föreslagit. Jag är inte alls förvånad över att arbetssituationen är besvärlig.

Värst tycks situationen vara i Skåne och i norra Sverige. Även av Riksåklagarens budgetskrivelse kan man utläsa att situationen nu har nått anständighetens gräns. Man använder ord som ”överbelastad organisation” och ”oacceptabelt konstant underbemanning”. Även övertidssiffrorna talar sitt tydliga språk.

Herr talman! I Västerbotten är arbetsbelastningen för åklagarna oacceptabelt hög. Åklagarkammaren i Umeå har nyligen varit föremål för inspektion från Arbetsmiljöinspektionen. Ett protokoll var förväntat till mitten av den här månaden, och jag hade hoppats att det skulle ha funnits till hands vid dagens debatt för att kunna visa svart på vitt hur situationen ser ut. Men tyvärr har det inte kommit än. Med största sannolikhet kommer det dock att visa att staten åter har utmärkt sig som en arbetsgivare som ligger i botten när det gäller att ta ett gott arbetsgivaransvar.

Herr talman! Alla medborgare i landet bör rimligtvis ha samma rätt att ställa krav på rättssäkerhet, oavsett var de bor. Nu läggs lokala åklagarkontor ned, ett efter ett. Jag pekade i min interpellation på att kontoret i Kiruna har lagts ned och att kontoret i Örnsköldsvik är på väg att läggas ned. Jag tog även upp situationen med kontoret i Skellefteå. Sedan interpellationen skrevs har jag kunnat läsa i den lokala tidningen Norra Västerbotten att åklageriet nu hotas av nedläggning.

Herr talman! Något sådant får helt enkelt inte ske! I Skellefteå är brottsligheten av tradition hög. Närhet har betydelse för personkännedom. Det krävs för bättre samarbete mellan polis och åklagare och är dessutom ett uttalat krav från regeringen.

Med de krav på åklagarmedverkan i polisens kompetens- och verksamhetsutveckling avseende brottsutredningar och en mer aktiv ledning av förundersökningar och utveckling av brottsbekämpning inom vissa prioriterade områden, samverkan med lokala och regionala myndigheter och en ökad uppmärksamhet på brottsoffer som regeringen har ställt, så fungerar det helt enkelt inte med en åklagare som verkar på distans. Dessutom medför långa avstånd långa restider och därmed produktionsbortfall – eller i varje fall att åklagarnas fritid inskränks i än högre grad än i dag. Ny teknik åberopas ibland som lösningen, men en videokonferens kan inte ersätta de personliga kontakterna, i vart fall inte i de här sammanhangen.

Kan justitieministern lova att åklagarkontoret i Skellefteå får vara kvar?

Anf. 20 ULF SJÖSTEN (m):

Herr talman! Jag vill också passa på att tacka justitieministern för svaret. Det inger ett visst hopp, men det tar inte bort det faktum att det svenska åklagarväsendet befinner sig i en akut kris.

Rättsväsendets tillkortakommanden har gjort att frågan om trygghet och rättsväsendets funktionsduglighet har kommit alltmer i centrum för svensken i allmänhet, för oss förtroendevalda och för medierna. Åklagarväsendet har tidigare gått igenom ett stålbad, hållit sina budgetar men givetvis fått göra prioriteringar och många gånger tuffa val. 1990-talets

stålbad syns inte minst i de budgetar som jag har här, från år 2000 och framåt. Där ser man att den situation vi i dag befinner oss i på intet sätt är överraskande.

Inför 2003 planerade man verksamheten efter en flerårsprövning och en möjlig anslagskredit till åklagarväsendet. Strax före valet gjorde justitieministern någon form av uttalande – jag har inte sett det själv, men justitieministern kanske vill utveckla det här i kammaren – som många åklagare tolkade som att det nu skulle satsas mer pengar på åklagarväsendet. Så kom budgetpropositionen med sitt för åklagarna beska budskap: sparbeting, osthjveln fram och en minskning av anslagskrediten. De förhoppningar som många åklagare hade grusades snabbt och effektivt.

Jag vet inte i hur stor mån åklagarna egentligen var överraskade. Som så många andra som arbetar inom rättsväsendet i dag har de med åren blivit ganska luttrade. I stället för att kunna satsa står man nu inför den omvända situationen. Särskilt svår är, som Ulla Löfgren sade, situationen i Norrland och Skåne. Viktiga och nödvändiga rekryteringar blir inte av på grund av ett rekryteringsstopp under överskådlig tid. I stället får man väl tacksamt ta emot de uppsägningar som kommer in till åklagarväsendet.

Man flaggar för att man får dra ned på utvecklingskostnader. Där vill jag särskilt nämna ett IT-utvecklingsprojekt, som har bedrivits inom åklagarväsendet under många år och nu är i farozonen, och utbildningskostnader för personalen. Följden av det blir att kompetensutvecklingen för personalen blir sämre och att olika rättsutvecklingsprojekt bromsas. Faktum är, herr talman, att man på flera håll i Sverige inte har tillräckligt med pengar i dag för att avlöna den befintliga personalen.

Hur hanterar man detta i en tid då Thomas Bodström och andra ledande socialdemokratiska företrädare med enfaset och stor frekvens säger att man nu satsar mer än någonsin på rättsväsendet?

Min fråga till justitieministern är självklar: Blir det fler åklagare i Sverige eller rentav färre? Hur ska åklagarväsendet hantera detta läge av resursbrist? Kan man underbalansera budgeten?

Av justitieministerns svar kan utläsas att man funderar på denna sak inom Justitiedepartementet. Lätta lite på förlåten, Thomas Bodström! Behovet av positiva signaler till åklagarväsendet kan knappast överskattas i dessa tider.

Anf. 21 Justitieminister THOMAS BODSTRÖM (s):

Herr talman! Först ska jag svara på frågan om åklagarmyndigheten i Skellefteå. Det är Riksåklagaren och myndighetschefen som avgör den saken. Ett enskilt statsråd ska inte klampa in där.

Åklagarorganisationen liksom många andra myndigheter har en svår situation i dag. Det är snäva budgetar. Men jag vill ändå påpeka det som jag sade före valet och som jag nu kan upprepa, nämligen att det ändå blir ett tillskott på 46 miljoner 2003 jämfört med 2002. En del är naturligtvis löneökningar. Jag sade fel före valet. Jag sade nämligen 45 miljoner. Men det är alltså 46,6 miljoner.

Om vi nu ska ägna oss åt sifferexercis är det alltså 52 miljoner minus ett anslagssparande som gör att det landar på 46,6 miljoner. Det behövs kanske mer pengar i framtiden. Det budgetarbetet pågår just nu, och det

kommer vi att kunna redovisa när vårpropositionen läggs fram i början av april. Jag kan inte föregripa detta eftersom det arbetet pågår just nu. Även om jag förstår att många är angelägna om att få ett svar så fort som möjligt måste vi ändå hålla på de tider som finns, och det arbetet pågår alltså just nu.

Prot. 2002/03:58
14 februari

---

*Svar på
interpellationer*

Anf. 22 ULLA LÖFGREN (m):

Herr talman! Jag försöker att få justitieministerns svar att gå ihop med Riksåklagarens budgetunderlag för 2004–2006, men jag lyckas inte med det. Där står det:

”Ett problem för Åklagarorganisationen såväl som för övriga statliga myndigheter är dock att de rationaliseringsvinster som skapas behövs för att möta regeringens krav på en årlig produktivitetsutveckling. Anledningen till detta är att pris- och löneutvecklingen kompenseras endast till en del. För Åklagarorganisationen sker därigenom en urholkning av anslaget med ca 12 miljoner kronor per år. Så sent som i oktober 2002 föreslog regeringen i budgetpropositionen en reell minskning av den planerade resursnivån för 2003 med 18 miljoner kronor. I december beslutade SPV dessutom om en ökning av kostnaderna för det nya pensionsavtalet med motsvarande 5 miljoner kronor. Den sammantagna effekten av dessa två uppgår till ca 3 % av det totala anslaget. Det är inte rimligt varken av arbetsmiljöskäl eller av praktiska arbetsrättsliga skäl att kräva att åklagarmyndigheterna i en verksamhet bestående av 81 % lönekostnader på ett år ska kunna anpassa resurserna till dessa oförutsedda förändrade förutsättningar. Det är heller inte rimligt mot bakgrund av de kriminalpolitiska satsningar som pågår och planeras.”

Sedan har Riksåklagaren beskrivit vad han har gjort för att klara av det här. En av de saker som han har gjort är att införa ett anställningsstopp. Det är därför som jag frågar om åklagarkontoret i Skellefteå, därför att så länge åklagarväsendet har för lite resurser, så länge man har ett anställningsstopp och så länge den överbelastade situationen som råder i dag på åklagarna fortsätter, så länge är det svårt att besätta tjänster. Därför måste det komma besked från justitieministern om att det blir mer pengar till åklagarmyndigheten och att det också kanske finns en möjlighet att ändra resursfördelningen så att man som tidigare i de fyra nordligaste länen också kan få ett tillskott av resurser på grund av glesheten. Myndigheten med kammarkontoret i Umeå är ju den minsta myndigheten inom åklagarväsendet, men den omfattar halva Sveriges yta. Den har flest kontor. Och det är klart att det är dyrare att bedriva verksamhet om man har elva kontor inom en myndighet än om man har bara tre eller fem kontor. Men resurserna fördelas efter hur många brott som man har att hantera.

Jag har kanske ställt frågan fel då jag frågade om åklagarkontoret i Skellefteå ska få vara kvar. Jag kan formulera om den. Kommer åklagarmyndigheten att få resurser så att även norra Norrland kommer att kunna ha åklagarkontor på så många platser som behövs för att rättssäkerheten för den som bor i Norrland ska vara lika stor som för den som bor i södra Sverige?

Anf. 23 ULF SJÖSTEN (m):

Herr talman! Jag ska inte ägna mig åt någon sifferexercis. Den totala verkligheten är illa nog.

Handläggningstiderna i dag är i många fall oanständigt långa. Orsaken finns att söka i alla delar av rättskedjan – polis, processförare och dömande instanser. Men många av dessa problem bottnar i brist på resurser. Givetvis ska man organisera om och utveckla verksamheterna. Men man måste också ge dem någorlunda rimliga resurser för att klara sina grunduppgifter. Jag efterfrågar justitieministerns uppfattning som ansvarigt statsråd för denna verksamhet. Min fråga blir återigen, Thomas Bodström: Om man har effektiviserat, reorganiserat och satsat på ett optimalt personalutnyttjande under många år, vad gör man då om pengarna inte räcker till för att avlöna det antal åklagare som man i dag faktiskt har i organisationen?

Det är vi som sitter här och ett antal andra som levererar pengarna till denna verksamhet. Vi moderater vill just i detta fall leverera mer pengar än ni socialdemokrater till åklagarverksamheten. Men vi har ju en tydligt definierad roll allesammans i detta sammanhang. Vilken uppfattning har justitieministern? Kan det gå till uppsägningar av åklagarpersonal, och är det i så fall acceptabelt i skenet av diskussionen om satsningar på rättsväsendet i Sverige?

Anf. 24 CARIN LUNDBERG (s):

Herr talman! Jag beklagar att jag inte har hunnit följa hela debatten. När jag kom till mitt arbetsrum såg jag på TV att denna debatt pågår. Då gick jag hit, men det är lite långa avstånd i det här huset också, inte bara hemma i Västerbotten.

Precis som ministern sade talade vi i valet väldigt mycket om rättstrygghet, och vi har också talat om rättssäkerhet. Det är viktigt inte bara för gamla tanter att kunna vara trygga när de är ute och går på gatorna. Vi ska också vara trygga när det gäller att bli rättvist behandlade om vi hamnar i klammeri med rättsvisan.

Precis som justitieministern säger är det Riksåklagaren som har ansvaret för åklagarna. Men jag vill ändå ta upp hur viktigt det är med signaler, att det kommer signaler från den som är högst politiskt ansvarig att åklagarna i Skellefteå ska bli kvar. Om man bara anställer människor tillfälligt går det inte att få personal i en så pass avlägsen bygd som Skellefteå. Det råder anställningsstopp där. Frågan om de två åklagare som var på väg har lagts på is. Den tredje åklagaren som är anställd kommer av familjeskäl att lämna Skellefteå.

Då blir min fråga om åklagarna i Skellefteå ska centraliseras till Umeå. I Västerbottens län upplever vi att detta är en centralisering ”i smyg”. Det blir resursbrist, och på så sätt kan man uppnå det som man hela tiden har varit ute efter, nämligen att centralisera myndigheterna till Umeå. Vi har ju också fört kampen om tingsrätten både i Lycksele och i Skellefteå.

Därför vill jag ställa en fråga till ministern. Har ministern fått någon uppföljning av de erfarenheter som man har dragit i fråga om Lycksele, alltså att man har åklagare som är stationerade i Umeå men som reser till tinget i Lycksele och sedan har tingsplats i Åsele, Dorotea och Vilhelmina?

Hur mycket av åklagarens faktiska tid går åt till resor? Hur mycket av kostnaderna är hotellkostnader och sådant? Har Riksåklagaren gjort någon sådan utvärdering, och har ministern i så fall fått ta del av den?

Jag vill också fråga om ministern är beredd att sända den politiska signalen att också glesbygd – i det här fallet betraktar jag Skellefteå som en sådan – alltså även Skellefteå och skellefteborna, ska känna att de har rättssäkerhet och rättstrygghet.

Anf. 25 Justitieminister THOMAS BODSTRÖM (s):

Herr talman! Som svar på frågan om hur det blir i Skellefteå får jag upprepa att det ska inte ett enskilt statsråd avgöra. Vi ska inte sitta i Stockholm och styra hur det ska se ut där och där. Vi ska inte sitta med en karta och peka och säga: Där ska det vara ett kontor, och där ska det inte vara ett kontor. Där lägger vi ihop två kontor. Där lägger vi ned ett kontor, och där ökar vi med ett. Det vore inte ett bra system, utan det är mycket bättre att man i Västerbotten och på andra håll i Sverige tillsammans med den myndighetschef som finns och med den myndigheten, det vill säga Riksåklagaren, avgör sådana här saker. Därför ska jag inte lägga mig i.

Jag kan många gånger ha åsikter om olika saker som jag får höra talas om runtom i Sverige, men jag tror att det vore väldigt oklokt att låta en enda person avgöra var alla polisstationer, åklagarstationer och domstolar ska ligga. Då är det nog bättre med det system som vi har.

Återigen: Vårpropositionen kommer om några veckor. Jag kan inte föregripa det resultatet – det är ju ännu inte klart. Men jag vill peka på att antalet åklagare har ökat från år 1999 till år 2002. Vi kommer att fortsätta med satsningen på rättsväsendet.

När det gäller detta med långa handläggningstider vill jag säga två saker. Handläggningstiderna för åklagare har kortats även under år 2002. Dessutom har vi internationellt sett väldigt bra handläggningstider. Där emot kan vi bli ännu bättre, och därför pågår ett omfattande arbete.

Självklart ska alla delar av Sverige ta del av den rättstrygghet som ska finnas. Man ska inte behöva lida av att man har den lägsta brottsligheten i hela Sverige men det är ändå ett faktum. Självklart ska man satsa på de nordliga delarna, liksom överallt annars, och hänsyn ska tas till de långa avstånden. Kanske ska man också där man bor tänka att man ska utgå från den verklighet som man lever i. Det ska dock inte innebära att det inte ska prioriteras. Möjligtvis ska arbetet bedrivas på ett annat sätt i Västerbottens län än i Stockholms län till exempel.

Slutligen vill jag säga att det känns väldigt bra inför budgetförhandlingarna att man inte behöver ha ett stort löfte om skattesänkningar på 130 miljarder. I stället kan vi nu prioritera de saker som vi talade om före valet. Vi behöver inte skära i statsfinanserna, utan i stället kan vi fortsätta med den satsning som vi tycker är så viktig och som också gäller rättsväsendet.

Anf. 26 ULLA LÖFGREN (m):

Herr talman! Först vill jag säga att jag tillhör ett parti som trots skattesänkningar prioriterar rättsväsendet därför att det tillhör det grundläggande här i samhället.

Prot. 2002/03:58
14 februari

*Svar på
interpellationer*

Justitieministern tog verkligen i då han sade att han inte skulle kunna uttala sig om Skellefteå. Men jag ändrade ju min fråga och fick då delvis svar på frågan om det ska vara så att vi har samma rättssäkerhet i norra Sverige som man har i de södra delarna av landet.

Svaret var dock både det ena och det andra. Dels skulle vi ha samma rättssäkerhet, dels skulle man organisera sig på andra sätt i Västerbotten än på andra håll i Sverige. Jag vet inte om jag ska tolka det som att ytterligare kontor ska läggas ned. Men då vill jag säga att vi inte har samma rättssäkerhet, för med de stora avstånden hos oss kommer man inte att kunna uppfylla de krav som regeringen har ställt på åklagarväsendet om det blir ytterligare neddragningar av kontor. Framför allt får man inte ta bort kontoret i Skellefteå därför att där är brottsligheten av tradition högre än på andra håll i Västerbotten. Därför är det befogat att ha ett kontor där.

På sätt och vis tolkar jag ändå justitieministerns svar som positivt. Jag tolkar det nämligen så att det i vårbudgeten kommer mer pengar till åklagarväsendet. Det kan vara en signal så god som någon till de åklagare som nu känner att deras arbetsbörda blivit så stor att de funderar på att lämna sina arbeten. Det är redan många som har gjort det. Det får inte bli fler. Därför är det viktigt att det kommer mer pengar i vårbudgeten.

Anf. 27 CARIN LUNDBERG (s):

Herr talman! Den organisation som vi har alltsedan Axel Oxenstierna säger att vi har självständiga verk. Därför ska en minister inte lägga sig i, för då blir man genast KU-anmäld för ministerstyre. Detta är rätt. Ändå tycker jag att det är viktigt att en minister, liksom riksdagsledamöter, sänder ut politiska signaler om målsättningen – om hur det ska vara.

Västerbotten har Sveriges lägsta brottslighet. Vi är väldigt laglydiga. Men det kan också vara så att det är långt mellan poliserna och glest med åklagare.

Vi ska använda en annan teknik. Jo, det tycker vi. Rättsväsendet liksom alla statliga och kommunala myndigheter, verk och styrelser ska vara så effektiva som möjligt. Men man kan inte bortse från det som Ulla Löfgren tar upp. Just i Skellefteå finns det rätt så tung brottslighet. Vi ser också ett ökat inslag av drogmissbruk och av sådant som följer med den brottsligheten.

Jag skulle därför vara tacksam för en synpunkt på detta med att glesheten ska vara en faktor när resurser fördelas, så att vi på så sätt kan känna oss trygga i att rättssäkerheten och rättstryggheten också ska omfatta Skellefteå.

Anf. 28 Justitieminister THOMAS BODSTRÖM (s):

Herr talman! Det är oppositionens privilegium att kunna utlova både skattesänkningar och reformsatsningar. Men vi vet ju alla att det inte går ihop i verkligheten.

Inte desto mindre är det säkert en helt genuin önskan vad gäller detta med att satsa på bland annat åklagarväsendet. Det gäller oss också. Det är därför som vi gör det tillsammans med andra delar av rättsväsendet. Vi får se vad det exakta resultatet blir i vårpropositionen. Det här är ju ett område som har prioriterats och där det kan konstateras att antalet åklagare och poliser har ökat och så vidare. Men oavsett detta kommer det

fortsatt att göras förändringar i olika delar av Sverige, också i bland annat Stockholm.

När det gäller hur det ska ske i Skellefteå tycker jag ändå att det är bäst lämpat att det får avgöras där. Precis som det sagts här har vi en självständig myndighet som ska avgöra den saken. De måste få vara självständiga även om det skulle vara så att man i vissa fall inte tycker att det är bra. Det kan ju inte vara så att de är självständiga så länge de fungerar på det sätt som man själv önskar och ministern sedan ska kliva in. Då har vi infört ett slags kvasisjälvständighet som i en förlängning innebär att vi inte har någon självständighet.

Därför tycker jag att vi ska behålla det systemet och framför allt att man i Västerbotten ska kunna framföra sina åsikter och genom sin myndighetschef kunna avgöra vad som är bäst i Västerbotten. Det ska inte ske från Rosenbad. Tack! Ha en trevlig dag!

Överläggningen var härmed avslutad.

Prot. 2002/03:58
14 februari

*Svar på
interpellationer*

5 § Svar på interpellation 2002/03:141 om de asylsökande barnens situation

Anf. 29 Statsrådet JAN O KARLSSON (s):

Herr talman! Viviann Gerdin har frågat vilka åtgärder jag avser att vidta för att myndigheterna ska följa regeringens intentioner att leva upp till FN:s konvention om barnets rättigheter.

I varje enskilt fall som rör ett barn gör Migrationsverket och Utlänningsnämnden en bedömning av barnets bästa i enlighet med utlänningslagens portalparagraf, som har sin bakgrund i FN:s konvention om barnets rättigheter. Detta gäller både barn som kommer till Sverige utan vårdnadshavare och barn som kommer tillsammans med sina föräldrar.

Av förarbetena till portalparagrafen framgår att de humanitära skälen kan vara av något mindre allvar och tyngd när barn berörs än när det gäller vuxna för att uppehållstillstånd ska beviljas (prop. 1996/97:25). I de fall uppehållstillstånd beviljats barnfamiljer av humanitära skäl har det ofta berott på en sammanvägning av flera faktorer, såsom barnets psykiska hälsa, upplevelser i hemlandet och vistelsetid i Sverige, samt föräldrarnas psykiska tillstånd.

En central åtgärd för att förhindra att barnens psykiska hälsa försämras under väntetiden i Sverige är att förkorta handläggningstiderna. Regeringen har därför tagit initiativ till att ensamkommande barn ska få beslut i frågan om uppehållstillstånd inom tre månader.

Jag vill i sammanhanget belysa barnkonventionens betydelse för frågan om uppehållstillstånd. Barnkonventionen ställer inte krav på att uppehållstillstånd ska beviljas av humanitära skäl. Barnets bästa ska däremot alltid beaktas men är inte ensamt avgörande vid bedömningen av till exempel en ansökan om uppehållstillstånd. Bedömningen av barnets bästa måste i dessa fall vägas mot andra intressen. Att barnets bästa är en omständighet som ska beaktas bland andra omständigheter tillgodoses bland annat genom möjligheten till uppehållstillstånd av humanitära skäl.

När det gäller åtgärder för att vidga och precisera innebörden av begreppet humanitära skäl är det en fråga som delvis kommit upp i arbetet med en ny instans- och processordning i utlänningsärenden. Lagrådet avstyrkte i höstas det förslag som regeringen lämnat, bland annat av den anledningen att de i huvudsak oförändrade materiella reglerna i utlänningslagen inte bedömdes vara av den karaktären att de på ett enhetligt sätt skulle kunna tillämpas av de föreslagna domstolarna.

Frågan om det finns anledning att se över utlänningslagens regler om humanitära skäl är en fråga som behandlas inom ramen för de samtal som nu pågår om en ny instans- och processordning med företrädare för riksdagspartierna.

Portalparagrafen om barnets bästa i utlänningslagen betyder att barnets bästa ska vägas in i alla led av asylprocessen, i mottagandet av asylsökande barn, i utredningarna, i bedömningar av humanitära skäl och vid en eventuell avvisning. Migrationsverket och Utlänningsnämnden har kontinuerligt stärkt sina utbildningsinsatser när det gäller att utreda barns skäl för uppehållstillstånd. All personal vid Migrationsverket har fått en grundläggande utbildning om barnkonventionen. Ett 40-tal handledare har fått en gedigen, central utbildning för att dessa i sin tur sedan ska kunna genomföra regionala utbildningsinsatser och utgöra ett nätverk för barnfrågor. Ytterligare utbildningar är under planering.

Det pågår alltså ett intensivt arbete med att vidareutveckla utredningsmetoderna utifrån ett barnperspektiv.

Låt mig i sammanhanget också påminna om den interpellationsdebatt som jag hade här i kammaren den 29 november 2003 med anledning av Anne-Marie Ekströms interpellation om barns situation i asylsökande familjer (2002/03:22).

Anf. 30 VIVIANN GERDIN (c):

Herr talman! Jag tackar statsrådet Jan O Karlsson för svaret.

Jag har ställt den här frågan angående asylsökande barn därför att jag tycker att svensk flykting- och asylpolitik inte fungerar bra. Jag tycker faktiskt att den till och med fungerar dåligt, speciellt för barnen. Efter våren 2001 och inträdet i Schengen har situationen blivit ohållbar. Konsekvenserna har blivit att vi har väldigt långa väntetider för många asylsökande innan de får sina ärenden prövade. Det kan ta flera år att få en asylansökan om uppehållstillstånd avslagen eller beviljad. Vi får också rapporter om att ensamkommande flyktingbarn försvinner från flyktinganläggningar i Sverige, och ingen vet vart de har tagit vägen.

Många, både vuxna och barn, mår psykiskt mycket dåligt och behöver vård, men sjukvården räcker inte till, speciellt stort tryck är det på barnpsykiatrin. Sämst mår de barn som har traumatiska upplevelser inom sig, barn som upplevt krigets alla fasor, förföljelse och övergrepp. Några barn har sett sina föräldrar bli mördade. Dessa asylsökande barn behöver hjälp och har enligt lagen också rätt till vård på lika villkor som svenska barn, inte bara till akutsjukvård utan också en efterföljande vård och behandling.

Tyvärr har jag under den senaste tiden kunnat konstatera att det brister. Orsakerna är flera. Barnpsykiatrins resurser räcker inte till för alla barn, den psykiska ohälsan har ökat också hos svenska barn. Alla barn har, tycker jag, rätt att få den vård de behöver. Det här är en sak som jag

tycker att vi måste ta på större allvar. Främst är det en ansvarsfråga för oss politiker.

Men det tycks mig också vara oklart vem som har huvudansvaret för det asylsökande barnet och det barnets vårdbehov. Det är inte alltid självklart att det är Migrationsverket, och det inte alltid självklart att det är landstingen som ska se till barnets bästa. På flera platser i landet saknas dessutom erfarenheter från att ta hand om svårt deprimerade flyktingbarn som har genomgått krigsupplevelser. Naturligtvis är det inte lätt för oss i vårt land att ha den erfarenheten eftersom vi har förskonats från krig. Men dessa barn kommer hit med sina traumatiska upplevelser och ser ett litet hopp till ett normalt liv – det hoppet klamrar de sig fast vid. När dessa barn, som kanske även har föräldrar som mår psykiskt mycket dåligt, utsätts för ytterligare psykisk press och en negativ händelse som avslag på en ansökan om uppehållstillstånd händer det att dessa barn blir apatiska, går in i sig själva och till och med hamnar i allvarliga sjukdomstillstånd. Det är just detta som är min kärnfråga. När ett barn blir så allvarligt sjukt att det till och med leder till medvetlöshet tycker jag att de humanitära skälen verkligen borde finnas i asylsökningprocessen. Jag ifrågasätter om de i dag gör det.

Jag ska återkomma senare till det svar som jag har fått av statsrådet. Det skapar en del förvirring när jag läser att barnets bästa alltid ska beaktas men att det inte är ensamt avgörande vid en ansökan om uppehållstillstånd. Vad är det då som gäller?

Anf. 31 ERIK ULLENHAG (fp):

Herr talman! Problemet med svensk flyktingpolitik i dag är att den är väldigt bra på papperet. Formuleringarna om barnets bästa i utlänningslagen är det egentligen inget fel på. Göran Perssons deklaration om att värna asylrätten när han talar inför kammaren är det inget fel på. Jan O Karlssons ord är det sällan något fel på. Men problemet är hur verkligheten ser ut. Väldigt många enskilda barn drabbas väldigt hårt av den förda flyktingpolitiken i praktiken.

Det kan handla om de så kallade ankarbarn som kommer till Sverige. De kommer i förväg och hoppas att föräldrar eller andra anhöriga ska kunna komma i efterhand. Vi kan säga att det är ett problem att dessa barn kommer. Det är ett stort problem, men problemet för det enskilda barnet med den förda flyktingpolitiken, till exempel för ett barn på Lidingö i dag, är att vi inte tillåter i Sverige att föräldrarna kommer efteråt. Vi kan säga att det skulle vara fel på systemet att göra så. Men det är klart att det enskilda barnet på Lidingö drabbas.

Det kan handla om vårdbehövande barn som den ögonsjuka flicka Nadina som det skrivs om i pressen. Vi kan säga att det är fel om systemet skulle tillåta henne att stanna, och det är det Sveriges regering gör. Men för det barnet, som riskerar att bli blind ifall hon kastas ut ur Sverige, är det tveksamt om vi uppfyller kravet på barnets bästa.

Det handlar om de barn som lever i gömda flyktingfamiljer, som har en fruktansvärd situation. Vi kan säga, jag säger det själv, att det är ett stort ansvar en förälder tar när man går under jord med sina barn. Oavsett detta lever de här barnen i Sverige i en mycket tuff situation, och svensk flyktingpolitik i socialdemokratisk tappning gör ganska lite åt det.

Prot. 2002/03:58
14 februari

*Svar på
interpellationer*

Den huvudfråga som jag hoppas att flykting- och migrationsministern klarar av att besvara i dag är: Var går gränsen för barnets bästa kontra samhällets behov av att reglera invandringen? Svaret i dag i alla högtidstal är att barnets bästa ska sättas i centrum. Men barnets bästa är ju begränsat av samhällets behov av att reglera invandring. Var går den gränsen? Migrationsministern behöver inte kommentera enskilda fall. Men har vi en väldigt restriktiv flyktingpolitik, har vi väldigt långa handläggningstider som drabbar barn som har kommit hit och sitter i osäkerhet om sin framtid och föräldrarna mår allt sämre, kan vi säga att samhällets behov av att reglera invandringen gör att vi inte kan sätta barnets bästa i främsta rummet. Men kärnfrågan ligger i var den gränsen går. För Folkpartiet är det glasklart att man lägger alldeles för stor tyngd på att reglera invandringen och alldeles för lite tyngd på hur barnen faktiskt har det.

Anser migrationsministern att Sverige uppfyller FN:s barnkonvention när det till exempel gäller ankarbarnen eller andra barn? Svaret på den frågan kommer sannolikt att bli ja, men då hoppas jag att migrationsministern kan fördjupa resonemanget mera konkret kring vilka krav som FN:s barnkonvention ställer på svensk flyktingpolitik.

Min sista fråga i denna debatt som jag hoppas att migrationsministern kan fördjupa sig ytterligare i är: Vad ska samhället göra för de barn som i dag lever gömda? Ska vi luta oss tillbaka och säga att det är föräldrarnas fel eftersom de har gömt dem? Eller vad ska samhället göra? Vilket är samhällets ansvar?

Vi från Folkpartiet har sagt att det är så uppenbart att svensk flyktingpolitik har misslyckats så att dessa familjer borde kunna få amnesti. Det strider också mot systemet, men det visar på förmågan att vi ser hur dessa barn mår i verkligheten i Sverige i dag. Det visar också att vi inte gömmer oss bakom systemet och att vi inte nöjer oss enbart med vackra ord från riksdagens talarstol.

Anf. 32 ANNE-MARIE EKSTRÖM (fp):

Herr talman! Som statsrådet nyligen nämnde hade vi en debatt i november 2002 och inte 2003. Det är alltså ungefär två månader sedan. Även då pratade statsrådet mycket om utbildning av Migrationsverkets personal, uppdatering av Migrationsverkets handböcker utifrån ett barnperspektiv och att vår debatt hade gett inspiration till det fortsatta arbetet för barnens bästa i flyktingprocessen.

Jag förmodar att handböckerna är uppdaterade. Frågan är om utbildningen gett någon effekt eller om debatten som vi då hade ledde till att det togs större hänsyn till barnens bästa vid asylansökningar – förmodligen inte.

Jag får varje vecka brev från personer som bor på olika platser i Sverige. De kommer från min hemstad Borås, Linköping, Vimmerby, Mellerud, Lund och så vidare. Dessa personer har engagerat sig i enskilda familjers öde. De vittnar om – precis som även Viviann Gerdin gjorde här tidigare – att det är många asylsökande barn som mår dåligt. Dessa barn har upplevt mycket hemska händelser, så hemska att man inte ens kan föreställa sig dem. De har till exempel sett nära anhöriga dö inför sina ögon.

Men efter kanske flera år med någorlunda normaliserat liv med skolgång kommer bakslaget i form av ett avslag på deras asylansökan. Bar-

nen klarar inte av den situation som de hamnat i. De har inte fått en chans att bearbeta sina trauman. Vid ankomsten kanske man inte ens var medveten om att barnen bar med sig skräckfyllda upplevelser. Men när någonting negativ sker i Sverige – till exempel ett avslag – utlöses trauma. Många gånger mår också föräldrarna så dåligt att inte heller de kan hjälpa barnen att komma över sina trauman.

De psykiatriska avdelningarna är i dag fulla av asylsökande barn. Den barnpsykiatriska vården går på knäna.

Herr talman! Det som vi ser i dag är ett misslyckande av den svenska flyktingpolitiken. Misslyckanden brukar för det mesta gå att rätta till. Tyvärr har redan många farit illa av detta misslyckande, men än så länge kanske det kan hejdas så att inte fler barn far illa. Men det brådskar. Snart är det för sent.

Under de åtta år som Socialdemokraterna har haft makten har flyktingpolitiken stramats åt. Det är dags att förändra den så att vi kan visa humanitet och generositet mot de människor som flytt från sitt hemland, bort från förföljelse.

Något måste göras omedelbart för att lösa de mest akuta problemen så att vi verkligen lever upp till barnkonventionen, även om statsrådet i vår förra debatt sade att barnkonventionen bara var ett mål att sträva efter. Är det förresten Socialdemokraternas officiella ståndpunkt?

Självklart måste utlänningslagen förändras. Handläggningstiderna måste bli kortare. En säkrare asylprocess måste införas, och detta så snart som möjligt och inte enligt Socialdemokraternas utsträckta tidsplan. Folkpartiet vill att man ska göra en översyn så fort som möjligt.

Men det akuta måste lösas nu. De familjer där det finns barn som har varit utsatta för traumatiska upplevelser och mår dåligt måste få stanna av humanitära skäl. Det är inte bara för att det handlar om barn. Självklart kan man inte få asyl bara för att man är ett barn. Men det är viktigt om barnen mår dåligt och om man ska se till deras bästa.

Herr talman! Sverige måste visa att vi lever upp till barnkonventionen och att vi följer det som står i portalparagrafen om barnens bästa.

Tänker statsrådet göra sitt yttersta för att medverka till att lösa dagens akuta problem?

Anf. 33 Statsrådet JAN O KARLSSON (s):

Herr talman! Att säga att någonting bara är ett mål reagerar jag emot, Anne-Marie Ekström. Att uppställa målsättningar kan vara det verkligt viktiga som vi gör. Barnkonventionen gäller i alla länder, utom i Somalia och i Förenta staterna. Det är inte bara ett mål att vi har fått en konvention som ser till barnens bästa.

Om ett barn har asylskäl får det uppehållstillstånd. Vad vi talar om i dag är när våra myndigheter har konstaterat att så inte är fallet. Då ska enligt portalparagrafen de humanitära skälen och barnens situation vägas in med större tyngd. Detta är alldeles klart, och det har vi klarlagt i en debatt för en tid sedan. Jag förstår inte varför vi behöver använda tid för det som inte är något problem, vare sig i sak eller intellektuellt sett. Som ni själva nämner har vi ju så många andra svåra problem att diskutera.

För alla tre talarna vill jag understryka – och det gäller inte minst Erik Ullenhag som talade om huvudfrågan – att huvudfrågan för mig inte är att tala om var gränsdragningen går. Den går olika i varje enskilt fall, och

det är detta som är utlänningslagens grundpelare. Varje person ska ha rätt till en individuell prövning.

Det gäller att skapa förutsättningar för att lösa detta problem. Jag vill än en gång understryka att det inte finns någon fråga i utlänningspolitiken som jag anser vara viktigare. Det som har hänt beror inte alls på att vår flyktingpolitik skulle ha misslyckats, utan vad som har hänt är att vi har haft en 50-procentig ökning av antalet asylansökningar. Under den tiden har det samtidigt gjorts mycket medvetna satsningar för att ta till vara barnens intressen, trots att vårt asylsystem för närvarande är överansträngt och sviktat under denna stora ökning. Det är det som är problemet.

Det råder inga tvivel om att vi tar detta på största allvar. Det är möjligt att vi kan ta det på något lite större allvar, men det finns ingen fråga som under dessa svåra omständigheter för asylmottagningen har prioriterats högre av regeringen.

Sedan jag träffade er senast har vi inspirerats, icke minst av den debatt som Anne-Marie Ekström och jag hade, till att fastställa regleringsbrevet om att ensamkommande barn inte ska behöva vänta mer än tre månader på besked. Vi har haft en stor konferens med våra grannländer om ensamkommande barn, och den har lett till en handlingsplan där Sverige har varit initiativtagare. Min talartid medger icke för mig att berätta om all den inspiration som jag sedan dess har försökt att förverkliga.

Viviann Gerdin, jag instämmer i hela den verklighetsbeskrivning som görs. Jag välkomnar tonläget i diskussionen och inte minst Erik Ullenhags utomordentliga analys av de kriteirkelproblem som vi står inför. Men förr eller senare måste vi ställa oss frågan: Hur ska vi kunna vidta de åtgärder som ger oss handlingsutrymme för att ta itu med de problem som ni på ett så utomordentligt sätt har beskrivit?

80 % av dem som söker asyl har inte några asylskäl. En ännu större andel saknar dokument, vilket gör det hart när omöjligt för våra myndigheter att snabbt utreda dessa fall. Det är då som frågan ställs: Hur ska vi göra för att skapa utrymme för att lösa de utomordentligt allvarliga problem som ni på ett så lysande sätt har beskrivit?

Anf. 34 VIVIANN GERDIN (c):

Herr talman! Jag anser fortfarande att svensk asylpolitik har ett stort problem. Jag är väl medveten om att ökningen av antalet asylsökande medför ett ansträngt läge.

Statsrådet sade att 80 % av de asylsökande saknar asylskäl. Men fortfarande är det 20 % som har sådana skäl.

Det finns de som har alla skäl i världen och som även uppfyller de krav som här har räknats upp. Men trots detta har de inte beviljats uppehållstillstånd.

Det som gör att jag har väldigt svårt att tro på svensk flyktingpolitik är när statslösa familjer – som inte kan återvända till sina hemländer och som inte har fått uppehållstillstånd i andra länder – kommer till Sverige och vistats här under två år med små barn, barn som aldrig har haft ett hem under åtta år och barn som är allvarligt sjuka, trots allt detta blir utvisade. Det stämmer inte med min bild av vårt välfärdsland.

Vi pratar om att vi ska ha en generös flyktingpolitik och att vi dessutom ska uppfylla kraven när barnen har det svårt. Men jag har i svaret fått läsa att det inte alltid är så att barnets bästa ska vägas in, utan det ska vägas mot andra intressen. Vilka andra intressen det är vet jag inte i dag, men jag kan få förstå att det också är ekonomin som styr här. Jag tycker att det är väldigt tråkigt att barnen drabbas av detta. Det är ett mycket stort problem att alla dessa barn som mår så fruktansvärt dåligt under tiden innan familjerna har fått sina asylansökningar behandlade inte heller ges tillräcklig vård som de behöver för att kunna bearbeta sina upplevelser.

Jag har kunnat läsa att flera organisationer har kritiserat regeringen för att utredningarna i asylärenden har saknat ett barnperspektiv, men jag kan också i svaret läsa att regeringen verkar vara medveten om det. Det finns en del skrivningar om att det pågår utbildning av personal som ska handlägga ärendena.

Men jag vill återkomma till att det står i portalparagrafen att barnets bästa ska vägas in i alla led av asylprocessen: vid mottagandet, i utredningar och inför eventuella avvisningar. När en familj befinner sig här som mår mycket dåligt, inte har något land att åka till och som dessutom har barn som är allvarligt sjuka, anser jag att det finns väldigt starka humanitära skäl och att även den familjen med sina barn borde omfattas av det som finns inskrivet i barnkonventionen. Här har vi en jättestor uppgift att verkligen försöka att göra någonting åt. Det är fullständigt oacceptabelt som vi har det i dag. Jag är också mycket besviken över att gången är så långsam, för åren rinner i väg för de här barnen och deras hälsa blir bara sämre och sämre.

Jag återkommer med det som jag inte hann med i mitt slutinlägg.

Anf. 35 ERIK ULLENHAG (fp):

Fru talman! Migrationsministern demonstrerade just nu hur man som politiker eller som ansvarig minister kan agera för att fullständigt slippa svara på frågor. Hade jag ställt frågan om hur vi ska agera för ett enskilt barn som mår mycket dåligt i dagens system, då hade migrationsministern kunnat svara: Nej, jag kommenterar inte enskilda fall. Hade jag ställt frågan vad vi ska göra med det ankarbarn som i dag sitter på Lidingö och väntar på sina föräldrar, hade Jan O Karlsson svarat: Jag kan inte kommentera det enskilda fallet. I stället valde jag att ställa frågan: Var går gränsen för barnets bästa kontra samhällets behov av att reglera invandringen? Då svarade Jan O Karlsson: Den bedömningen är olika i varje enskilt fall. Det är riktigt. Men det innebär ju att migrationsministern aldrig kommer att behöva svara på de svåra frågorna. Skulle jag fråga honom om det enskilda fallet skulle han säga: Jag kan inte kommentera det enskilda fallet. Det innebär att alla de människor som är upprörda över svensk flyktingpolitik i dag aldrig får något svar av den ansvarige ministern.

Migrationsministern och Folkpartiet har olika verklighetsbild. Migrationsministern säger att flyktingpolitiken inte har misslyckats. Vi har mycket långa handläggningstider. Vi har människor som mår psykiskt mycket dåligt på grund av de långa handläggningstiderna. Vi skickar tillbaks människor som borde få stanna i Sverige. Och flyktingpolitiken har då inte misslyckats. I stället säger man som ett ständigt återkom-

mande svar att det har kommit så många och att det är det som är problemet. Mottagningssystemet klarar inte av det. Det är sant. Men varför biföll man då inte 70 miljoner kronor extra till asylutredningar, som Folkpartiet föreslog under budgetdebatten i höstas? Och varför kommer man ständigt tillbaka till detta när vi faktiskt under 90-talet klarade att ta emot ett större antal människor som kom till Sverige?

Fru talman! Det händer en del, och en del som är bra, från regeringens sida. Tyvärr är jag övertygad om att det kommer att krävas en mycket kraftfull oppositionspolitik även fortsättningsvis för att något ska hända. Det är först när debatten kommer upp i denna kammare och det blir riktigt jobbigt som det händer något från Jan O Karlssons sida.

Anf. 36 ANNE-MARIE EKSTRÖM (fp):

Fru talman! Jag tycker att det är bra att man har tagit tag i detta med ensamkommande barn. Det är ett litet steg i rätt riktning. Men fulla barnpsykiatriska kliniker måste man väl i alla fall säga är ett misslyckande av svensk flyktingpolitik.

Man har inte lyssnat till barnens skäl, många gånger kanske just på grund av att de inte visar de skäl de har när de kommer hit och för att de asylsökande många gånger placeras ute på flyktingförläggningar utan kontakt med Migrationsverkets personal över huvud taget. Det är bara personal som kommer dit för att kolla om det finns värme eller om vatten fungerar.

Det är bra att man ser över utlänningslagen och detta med rättssäker process och att man förkortar handläggningstiderna, men det måste göras snabbt. Men det hjälper ju inte de asylsökande som finns här i dag, de som mår så dåligt och inte riktigt vet vart de ska ta vägen. De hotar den svenska vården därför att man inte kan ta hand om alla som mår så dåligt och som inte har fått hjälp med att bearbeta sina trauman.

Jag hoppas att statsrådet tar tag i de här frågorna och verkligen gör någonting för dem som finns här i dag. Visst, det kommer många i dag, men de som mår dåligt i dag måste man ta hand om på ett eller annat sätt.

Anf. 37 Statsrådet JAN O KARLSSON (s):

Fru talman! Jag besvarade en interpellation av Ulla Hoffmann häromdagen. Hon kunde inte själv delta i debatten. Interpellationen gällde Bangladesh och 16 personer. Jag slog upp lite om Bangladesh, och det framkom att det fanns en halv miljon flyktingar till i Bangladesh utöver de 16 som vi diskuterade.

I går beviljade regeringen 70 miljoner kronor till burmesiska flyktingar i Thailand. Det finns över 30 miljoner *displaced persons* i världen, 4 miljoner av dem i Angola på minerade fält.

Svensk flyktingpolitik börjar faktiskt inte enbart i detta som vi nu diskuterar, och där vi i grund och botten gör ungefär samma bedömning, utan den börjar i att vi har ett ansvar utefter hela kedjan. Det ansvaret försöker vi ta.

Jag måste någon gång få något svar i denna kammare på hur vi ska göra i sin helhet, därför att många av de problem som vi har kan vi inte lösa med den svenska utlänningslagens tillämpning här hemma, utan de måste lösas inom ramen för bistånd, internationellt samarbete, FN, konfliktlösning och annat. Och vi gör många sådana ting. Men om vi bara

stirrar på detta innebär det, för att återge Bertolt Brecht, förtigandet av så många andra oförrätter. Förlåt om jag accelererar lite här, men någon gång måste vi också få se det här i sitt helhetsperspektiv.

Amnesty säger: Det må vara att Sverige för Europas bästa flyktingpolitik, men det räcker inte. Och det håller jag med om. Men säg inte att det under åtta års socialdemokratiskt styre har blivit sämre när Amnestys ordförande har sagt detta i Dagens Nyheter i somras.

De barn som har asylskäl, Vivianne Gerdin, de stannar. Påståendet att de barn som har asylskäl inte får stanna är djupt allvarligt. Jag kan inte bortse från risken för misstag. Jag har tagit till mig de krav på kvalitets-säkring som ska finnas, och de måste finnas.

Men, Erik Ullenhag, vad det handlar om när det gäller att våga fatta hårda beslut är att kunna se hur vi ska kunna skapa en sådan politik att vi råder bot på dokumentlösheten, för annars kommer vi aldrig att komma åt handläggningstiderna. Om vi inte gör någonting åt dem kommer vi bara att öppna för nya, intressanta, intellektuella övningar i riksdagens talarstol, men barnen kommer inte att få någon hjälp. Om vi inte klarar att göra något åt den oerhört tunga ordningen som vi har, att en ny ansökan alltid ska behandlas med förtur, kommer barnen att få vänta, och vi kommer inte att få det rättssäkra system som vi alla vill ha.

Om vi har så många asylsökande och ett så nedtyngt mottagningssystem som vi har i dag kommer vi inte att klara NIPU-reformen. Det här sitter Erik Ullenhag och jag tillsammans med ett antal andra ledande personer i riksdagen och diskuterar. Där är vi till dels inte helt överens om hur vi ska handskas med det.

Vi måste också ta i själva frågan om att vårt asylsystem är nedtyngt. Det innebär antagligen också ganska tuffa beslut för barnens skull och för rättssäkerhetens skull. Det gäller också det som vi har glömt i dag, men som jag hoppas att ni ska interpellera mig om, nämligen gamla mamma, anhöriginvandringen. Det måste vi också lösa.

Det handlar då också om att våga fatta beslut. Jag lovar er att jag någon gång när jag får lite mer tid, fru talman, ska ta er på en vandring ut i Sverige för att se det kommunala sambandet i flyktingfrågor och låta er höra vad era partivänner lägger fram för förslag till mig om svensk flyktingpolitik.

Vi är i stora drag överens. Men ska vi klara detta måste vi också våga fatta ganska tuffa beslut som gör att vi får utrymme att lösa barnens problem.

Anf. 38 VIVIANN GERDIN (c):

Fru talman! Jag förstår och hör vad statsrådet säger. Jag är medveten om att dagens flyktingpolitik också har skapat problem ute i kommunerna. Det ligger en stor risk i att det spretar åt olika håll och att man inte är sams om tagen.

Hittills kan jag konstatera att det har funnits en stor avgrund mellan ord och handling. Statsrådet anger i sitt svar att det håller på att ske bland annat utbildning. Man försöker att komma till rätta också med det ökade behovet.

Det jag vill återknyta till är att barnperspektivet, som jag och även andra tolkar det i handling, inte kommer i första hand utan verkar efter-

Prot. 2002/03:58
14 februari

*Svar på
interpellationer*

satt. Att resurserna inom främst barnpsykiatri är otillräckliga är också helt klart.

Jag är fullständigt övertygad om att det kommer att finnas skäl att återkomma i den här frågan. Det är en stor och viktig fråga där det måste föras samtal mellan de politiska partierna. Man bör vara ense om tagen och få breda lösningar.

Jag får tacka för det svar jag har fått av statsrådet. Jag är inte nöjd. Jag tycker att svaret föder fler frågor. Av den anledningen kan jag också känna att debatten om de asylsökande kommer att fortsätta. Det gäller framför allt barnens situation i Sverige. Jag anser att det är vår mest angelägna uppgift att ta itu med så att barnen behandlas bättre än vad vi hittills har kunnat se.

Anf. 39 Statsrådet JAN O KARLSSON (s):

Fru talman! Förlåt utbrottet i mitt förra inlägg, Vivianne Gerdin. Framför allt bortsåg jag ifrån det faktum att de övriga debattörerna inte hade mer talartid och kunde bemöta mig. Men jag har en känsla av att vi ses igen.

Jag vill inte polemisera, men det är två saker som bekymrar mig. Vi har i grunden samma hållning till detta. Jag instämmer helt i Erik Ullenhags beskrivning av kriticirkelsituationen när det gäller ankarbarnen. Jag är oerhört tacksam för att vi numera kan nämna sådana problem vid sitt rätta namn, väldigt tydligt och beskrivande. Det har ibland funnits en ovilja att riktigt ta i de problem vi har. Jag erkänner villigt att jag inte har någon enkel och klar lösning på det problemet. För mig är det just ett kriticirkelproblem. Vad vi än gör kan det bli fel.

De människor jag möter ute i kommunerna säger: Skicka inte hit några fler. Vi kan få en oerhörd spänning. De säger: Om det är så många som inte har asylskäl kan vi inte hålla på att göra i ordning för dem. Och så ska de ju åka sedan, eftersom de inte har asylskäl. Då får vi en oerhörd spänning mellan vad vi säger här i riksdagens talarstol och vad våra egna partivänner säger runtomkring i landet. Anne-Marie Ekström har också partivänner. Jag ska vid något tillfälle ha en citatstund med vad jag har fått höra.

Vi måste se till att vi klarar den stora asyltillströmningen. Det är tre saker som är viktigare än allt annat för det. Det krävs då ganska tuffa åtgärder. Det första är barnen. Där är vi helt överens. Det andra är de gamla som måste komma hit och återförenas. Det tredje är det rättssäkra systemet. Alla de tre har det gemensamt att vi också måste handskas med åtgärder mot den alltför tunga arbetsbörda för våra myndigheter som vi har i dag. Annars klarar vi det inte.

Jag hoppas att den enhällighet som vi har kring barnen, även om Vivianne Gerdin var lite besviken på mig i dag, också översätts när vi kommer till att skapa förutsättningarna. Jag är tacksam för att vi kan fortsätta att diskutera detta. Med det vill jag tacka för debatten.

Överläggningen var härmed avslutad.

Anf. 40 Statsrådet BERIT ANDNOR (s):

Fru talman! Kenneth Johansson har frågat mig vilka åtgärder jag avser att vidta för att stödja föräldrautbildning och föräldrastöd och vilka åtgärder jag avser att vidta för att stödja öppen förskola.

Det finns i vårt land en bred enighet om att föräldrarna är avgörande för hur barnen mår och utvecklas och att det är viktigt att föräldrarna får stöd i sin föräldraroll. Vi har byggt upp ett omfattande system för att ge det stödet.

Mödra- och barnavårdscentraler är basen i arbetet med att ge föräldrar stöd. Centralerna har resurser så att de kan ge stöd till föräldrarna individuellt, vilket är särskilt viktigt för de föräldrar som har ett särskilt behov av stöd. På mödravårdscentraler och barnavårdscentraler bedrivs i regel också föräldrautbildning i grupp med syfte att föra över kunskaper om barnet till föräldrarna.

Föräldraverksamheter finns också inom förskola och skola, ofta inriktade på samarbetet mellan hem och institution. Olika studieförbund och frivilligorganisationer bedriver också föräldrautbildning i olika former.

Den öppna förskolan är ett komplement till andra former av förskoleverksamhet. Den utnyttjas bland annat av föräldrar som är föräldralediga. Den öppna förskolan är också en bas för olika former av föräldrastöd. Det är statsrådet Lena Hallengren som ansvarar för den öppna förskolan.

Föräldrautbildning, föräldrastöd och öppna förskolor är verksamheter som bedrivs på lokal nivå framför allt av kommuner och landsting. Jag anser att det är viktigt att föräldrarnas behov av stöd och kunskaper tillgodoses och att verksamheterna har tillräckliga resurser och bra kvalitet. Staten har de senaste åren skjutit till betydande resurser till kommuner och landsting med hänvisning till främst behoven inom vård, skola och omsorg. Satsningar för att förbättra stödet till och kunskaperna hos föräldrar är enligt min mening en del av inriktningen på dessa satsningar.

Frågor om föräldrastöd och föräldrautbildning behandlades av Utredningen om föräldrautbildning i betänkandet *Stöd i föräldraskapet* som avlämnades år 1997. Betänkandet innehöll inte några konkreta förslag till lagändringar, statsbidrag eller annat som kräver riksdagsbeslut.

Föräldrastöd kan ges i många olika former, och det måste anpassas till föräldrarnas behov och önskemål. Föräldrastödet måste alltså ges lokalt. Regeringen vill gärna stödja det lokala utvecklingsarbetet och har därför givit Statens folkhälsoinstitut i uppdrag att vidareutveckla arbetet med föräldrautbildning. Arbetet inom institutet är inriktat på att ta fram kunskaper om vilka metoder som är verksamma när det gäller att föra över kunskaper och när det gäller att nå de föräldrar som är mest i behov av stöd. I uppdraget pekas också på att vissa områden behöver förstärkas, exempelvis när det gäller föräldrautbildning till föräldrar med annan etnisk bakgrund än svensk och föräldrar med tonårsbarn.

I uppdraget ligger också att fånga upp det positiva och nyskapande arbete som sker på fältet och sprida det till andra som är verksamma inom området. Uppdraget ska redovisas nästa år, och vi får då tillfälle att diskutera hur vi ska gå vidare med föräldrastödsfrågorna.

Svar på
interpellationer

Anf. 41 KENNETH JOHANSSON (c):

Fru talman! Jag vill börja med att tacka för svaret. Alla barn och ungdomar förtjänar en bra start i livet med goda uppväxtmiljöer som är fria från droger, mycket värme och kärlek. Samhällets uppgift måste vara att ge förutsättningar för föräldrar att ta sitt ansvar, att erbjuda föräldrastöd och stärka föräldraskapet. Engagerade och medvetna föräldrar är helt avgörande för våra barns uppväxt. Jag tycker att det behövs något av en folkrörelse för föräldraskapet. Det handlar också om att motverka krafter som vill reducera föräldraansvaret.

Vuxnas förmåga att ta sitt föräldraansvar varierar naturligtvis beroende på sociala, ekonomiska och personliga förutsättningar, och familjebildningar ser olika ut. Jag menar att utgångspunkten måste vara att föräldraansvaret är omistligt. Lika viktigt är det att det finns någonstans dit föräldrar kan vända sig och få stöd när problem uppstår. Ett bra föräldrastöd är mycket viktigt. Barn till ensamstående föräldrar befinner sig i en särskilt utsatt situation.

Jag menar att det behövs mer tid för föräldraskap. Barnfamiljernas ekonomi måste förbättras rejält. I ett barnvänligt samhälle går det att kombinera yrkesliv med mer tid med barnen och reella möjligheter att välja barnomsorgsform.

Föreningen för familjecentraler har över 100 familjecentraler anslutna i dag. Det finns flera goda exempel på hur man arbetar lokalt för att stärka och stödja föräldraskapet genom att bygga nätverk, skapa mötesplatser och samverka mellan myndigheter, näringsliv, föreningsliv och föräldrar. För mig som dalmas är familjecentrum i Leksands kommun något av ett föredöme, men det finns många fler.

Trots ekonomiska begränsningar växer nya initiativ fram för att ge föräldrarna, och därmed barnen, ökad trygghet. Det ser, och ska se, olika ut utifrån lokala önskemål och behov. Jag tycker att det är en viktig uppgift för den nationella nivån att med ett underifrånperspektiv lyfta fram familjecentraler, öppna förskolor och föräldragrupper. Det gäller att sprida de goda exemplen och ge stöd på annat sätt.

Jag har ingenting att invända mot det svar som familjeministern har gett mig på interpellationen. Jag tar särskilt fasta på att det står att "regeringen vill gärna stödja det lokala utvecklingsarbetet" samtidigt som man hänvisar till Statens folkhälsoinstitut.

Jag accepterar också att den öppna förskolan inte ligger på ministrernas bord, även om den i sig är väldigt viktig i det här sammanhanget.

Jag har ytterligare några kommentarer. Det finns ett önskemål från Föreningen för familjecentraler om ett mer samlat nationellt grepp. Man vill ha en kontaktperson, en resurs, att vända sig till och diskutera frågorna med på departementsnivå. Det finns önskemål om ekonomiskt stöd. När det gäller Folkhälsoinstitutets regeringsuppdrag finns det också synpunkter på att man enbart koncentrerar sig på barn över 18 månader. Det tycker man är fel. Man skulle även vilja inbegripa yngre barn.

Fru talman! Låt mig slutligen nämna det nordiska samarbetet. Familjeministern har ju en unik möjlighet att ta upp det nordiska samarbetet i sin roll som nordisk minister. Hur ser ministern på det?

Fru talman! Det verkar som om vi i mångt och mycket är överens om vikten av att skapa nya mötesplatser i ett samhälle som ständigt utvecklas. Vi är säkert också överens om att vi som politiker har en skyldighet att underlätta föräldraskapet både ekonomiskt och socialt. Statsministern gick ju till och med ut och pläderade för ett ökat föräldraskap, det vill säga att vi ska skaffa fler barn. Vi vet också att föräldraförsäkringen skulle höjas, men det var ju före valet.

Problemet i dag är att det varken är skollagen eller socialtjänstlagen som reglerar öppna förskolor eller familjecentraler som jag väljer att kalla dem. I den uppgraderade formen kallar vi dem alltså för familjecentraler. Man får inga statsbidrag, vilket innebär att det är upp till kommunen att bestämma om man ska ha öppna förskolor eller familjecentraler. Vi ser också i våra egna kommuner att det är det första som ryker i dessa tider. Det är det första man skär ned på.

I dag bygger familjecentraler på eldsjälar och ideellt arbete. Synen från många partier, även de borgerliga, är väl snarare att familjecentraler är ett litet mysigt ställe där nyblivna mammor träffas och kokar kaffe och tovar vantar med de lite större barnen. Det är lite grädde på moset i föräldraskapet.

Men som de flesta av de nordiska länderna vet är familjecentraler så mycket mer. I Norge är familjecentraler en statlig angelägenhet med ett eget existensberättigande. De ligger direkt under socialministern och den psykiska hälsan. Man utvecklar och satsar på familjecentraler. Man ser dem som ett viktigt led i ett förebyggande hälsoarbete.

Ett samhälle förändras ju ständigt. Det blir aldrig färdigt. Det vet i allihop, speciellt vi politiker. Då måste vi naturligtvis ligga steget före och se vad det är som behövs i samhället nu och i morgon. Just där skulle familjecentralerna kunna spela en otroligt viktig roll. Där kan vi knyta ihop alla de delar som Kenneth Johansson talade om tidigare. Det är barnavård, mödravård och även kyrkan som faktiskt har en stor del i det hela. Som vi vet sedan tidigare blir summan av delarna ofta mycket större när vi bakar ihop dem än om man vi har dem var och en utpluttade över hela kommunen eller landstinget.

Av de erfarenheter som finns av familjecentraler kan vi också se att pappaledighet faktiskt har tagits ut i större omfattning i de delar där man har ett aktivt system för familjecentraler. Man vet också att det har byggts upp spontana nätverk mellan så kallade infödda svenska familjer och utlandsfödda svenska familjer. Det är alltså även ett mycket viktigt steg i integrationsarbetet som vi talade om tidigare.

Jag pratade häromdagen med Vibeke Bing som är en av de ledande på detta område och som på ideell väg väldigt ofta används som expert. Hon säger att hon har varit i kontakt med i princip alla tänkbara ministrar, och även Folkhälsoinstitutet som vi talade om tidigare, och konstant fått samma svar: Tack, det var väldigt intressant, men detta är inte mitt bord.

Därför skulle jag vilja att man lyfte upp detta, att det får ett eget existensberättigande och att det läggs direkt under socialministern kanske. Jag vet inte var det hör hemma. Men det är viktigt att vi tar itu med det.

Det är också spännande att före detta statsrådet Ingela Thalén för ganska länge sedan poängterade vikten av familjecentraler i det förebyg-

gande hälsoarbetet. Justitieminister Laila Freivalds poängterade vikten från den brottsförebyggande sidan. Om man nu verkligen ser betydelsen, vilket regeringen verkar göra, varför händer då ingenting? Varför görs ingenting? Det är jättebra att regeringen vill stödja, men frågan är bara när och hur vi kommer att få se det mer aktivt.

Anf. 43 Statsrådet BERIT ANDNOR (s):

Fru talman! Jag tror att vi är helt överens om att familjecentraler är ett bra sätt att samverka kring barn och familj. Det har dessutom visat sig oerhört framgångsrikt där man verkligen har utvecklat den här idén på ett bra sätt. Jag har en lite annan bild av detta än Tina Acketoft som säger att det blir färre familjecentraler. Det är inte min upplevelse. Det är snarare tvärtom. Det sker en utveckling i positiv riktning, och vi får mer av den här typen av samverkan.

Jag tror att det är bra med samverkan. Det är framför allt bra för familjerna och deras barn och det är dessutom, precis som Tina Acketoft också sade, bra för ekonomin, om vi ska prata lite mer om de hårda frågorna i det här sammanhanget.

Jag tycker att det är väldigt viktigt att det får bestämmas lokalt exakt hur det här ska se ut. Det ser olika ut, och man har lite olika traditioner för hur man vill utveckla samverkan. Precis som Kenneth Johansson och Tina Acketoft känner till, har vi ju lämnat förslag till hur man ska kunna skapa bättre möjligheter för kommuner och landsting att samverka. Det ska alltså inte vara något hinder.

Det är viktigt att vi kan stödja föräldrarna i föräldraskapet. Den erfarenhet jag har från mitt eget län, Jämtlands län, är att det är oerhört viktigt att man tar ett helhetsgrepp. Det handlar om föräldrautbildning och om hur mödravårdscentralerna fungerar i samspel med denna. Det handlar också om hur barnavårdscentralerna fungerar i samverkan med den öppna förskolan, med kommunens socialtjänst och med skolan i övrigt. Det har här bedrivits ett enormt fint utvecklingsarbete.

Jag vill återigen understryka det positiva som jag ser i att denna samverkan utvecklas. Vi stöder kommuner och landsting genom att tillföra dem extra resurser, och det har vi gjort under ganska lång tid. En förutsättning för att man ska kunna utveckla den här verksamheten är naturligtvis att man har pengar till sitt förfogande, och vi har tillfört sådana medel.

Detta var närmast ett svar på Tina Acketofts något pessimistiska hållning att det inte händer någonting i detta sammanhang. Så är det inte. Det tillförs varje år extra medel utöver de pengar som kommuner och landsting har redan sedan tidigare.

Vi känner till Föreningen för familjecentraler. Vi har fått särskild information om den dels av Kenneth Johansson, dels av Ingela Thalén. Det är en oerhört viktig förening, och vi har den erfarenheten att man från Socialdepartementets sida har haft en bra kontakt med det nätverk som har byggts upp.

Jag har också blivit informerad om att situationen är sådan att det skulle behövas ett ekonomiskt stöd för att man ska kunna få föreningen att fungera vidare, kanske framför allt i avvaktan på att man hittar någon mer permanent finansieringslösning. Jag har tagit till mig den frågan och diskuterar den för närvarande internt inom departementet.

Det nordiska samarbetet är naturligtvis en oerhört kär fråga, särskilt för mig. Under min tid som ordförande för det nordiska samarbetet har jag haft mycket nära kontakter med mina kolleger. Jag var så sent som i den här veckan i Helsingfors och träffade Eva Biaudet, som är ansvarig för dessa frågor. Vi kunde då konstatera att vi från båda håll har ett stort intresse av att utbyta erfarenheter inom områdena barnpolitik och familjepolitik, och vi har för avsikt att utveckla detta arbete vidare.

Anf. 44 KENNETH JOHANSSON (c):

Fru talman! Jag tycker att det är jätteviktigt att vi går vidare med att utveckla det här arbetet. Det är också mitt intryck att det finns ett engagemang i detta sammanhang, och antalet familjecentraler ökar. Det är viktigt att möta den efterfrågan som finns och att skapa förutsättningar som kan leda till det som vi säkert är alldeles överens om värdet av, nämligen ett bra stöd för föräldraskapet i vid bemärkelse.

När det gäller det nationella samordningsansvaret har Föreningen för familjecentraler uttryckt ett önskemål om att man vill utveckla och intensifiera samarbetet. Det finns en ganska stor spännvidd av idéer alltifrån inrättande av ett eget departement till tillsättande av en kontaktperson. Vad jag för min del tror är realistiskt, vettigt och rimligt är att man har raka rör till ansvarigt statsråd, och jag utgår från att det är familjeminstern som är det.

Jag tycker också att det är väldigt bra att få höra att statsrådet ser positivt på möjligheterna att ge ekonomiskt förbättrade förutsättningar för arbete med föreningen.

När det sedan gäller Folkhälsoinstitutets regeringsuppdrag ställde jag en fråga om 18-månadersgränsen. Den frågan kommer från föreningen, som vid flera tillfällen har fört fram den synpunkten att det gäller att börja redan när barnen är riktigt små. Man tycker att det är en brist att gränsen dras vid 18 månader. Jag önskar få en kommentar till detta, vilken naturligtvis ska gå ut på att statsrådet ska ge signaler till Folkhälsoinstitutet om att detta är något som man kanske måste titta på.

Vad gäller det nordiska samarbetet vill jag nämna att jag deltagit vid en konferens i Leksand i slutet av förra året. Den hade temat "Föräldrastöd i praktiken" och hade 250 deltagare. Där visades ett enormt positivt engagemang, och vid konferensen fanns bland annat deltagare från Norge, Finland och Danmark. Det framfördes tydligt att man såg fördelar med en samordning av insatser till stöd för varandra. Det är bra om sådana kontakter nu kommer till stånd, och jag hoppas på handlingskraft och aktivitet som leder till att vi får ett mer utvecklat nordiskt samarbete på det här området än vad vi har i dag.

Jag vill avslutningsvis i den här replikomgången hålla med Tina Acktoft om att det är jätteviktigt att man ser till helheten i insatserna från mödravårdscentral, barnavårdscentral och hela vägen upp till tonåren. Det gäller också beträffande det som har tagits upp om pappaaktiviteter. Det är enormt roligt att se vad familjecentraler med mera kan leda till i form av praktiskt engagemang från papporna för ett självklart deltagande i barnens uppföstran och utveckling.

Anf. 45 TINA ACKETOFT (fp):

Fru talman! Jag tackar för beskedet från familjeministern. Berit Andnor bad nästan bokstavligen om ursäkt för att hon pratade om ekonomi. Jag tycker inte alls att man ska göra det. Ekonomin är oerhört viktig och ligger till stor del till grund för fortsatt upprätthållande av folkhälsan här i landet.

Problemet med de pengar som staten har satsat är att de alltid haft något konstigt tillnamn. De har alltid varit riktade men aldrig till den öppna förskolan eller till familjecentralerna. Men kanske talar vi inte om samma pengar.

Berit Andnor nämnde att vi har fått fler familjecentraler, och skälet till det är naturligtvis att det för några år sedan över huvud taget inte existerade några familjecentraler. I takt med att den öppna förskolan har lagts ned har det bildats familjecentraler, men totalen är faktiskt mindre i dag än tidigare.

Ett problem med familjecentraler är vidare, som också nämndes tidigare, att de ses som ett komplement. Man vägrar att se den stora styrka som en familjecentral faktiskt kan ha i sig själv. Man vill inte ge den ett riktigt eget existensberättigande, vilket jag tycker är ett problem.

Detta kan vi också se däri att i mötena inom det nordiska nätverk som vi har talat om har alla andra nordiska socialministrar varit närvarande medan svenska statsråd tydligen har lyst med sin frånvaro. Jag vet inte om detta stämmer. Jag hoppas att det inte är så.

Jag kommer tillbaka till att det nog skulle behövas ett eget departement för dessa frågor. De måste åtminstone vara någons bord, och jag hoppas att de blir familjeministerns bord, så att man inte skickas runt med kommentaren att frågorna är intressanta men att ingen vet vem som har hand om dem.

Det var väldigt intressant att höra att det diskuteras en permanent finansieringslösning. Jag som är en otålig själ skulle naturligtvis väldigt snabbt vilja se en sådan, men jag hoppas att jag åtminstone kan ta familjeministern på orden.

Anf. 46 Statsrådet BERIT ANDNOR (s):

Fru talman! För det första: Det är inte fråga om några öronmärkta pengar till kommuner och landsting. Det som jag pratar om är den ökning som har skett av de resurser som särskilt tillförts kommuner och landsting. Dessa pengar har inte haft någon öronmärkning.

För det andra: Jag är ansvarig för barn- och familjepolitiken. Om detta råder det inte någon tvekan, så man behöver inte fundera på vem man ska vända sig till.

För det tredje är det kommuner och landsting som är ansvariga för familjecentralernas verksamhet. Så bör det också vara. Jag tror inte att vi har någon oenighet om detta. Det är fråga om ett lokalt ansvar. Vi ska dock tillföra resurser så att man har möjlighet att driva dem vidare, sprida de goda exempel som familjecentralerna utgör och utveckla metoder för hur man kan gå vidare. Folkhälsoinstitutet har ett särskilt uppdrag att göra detta.

Kenneth Johansson tog återigen upp 18-månadersgränsen. Jag glömde tyvärr att kommentera den i mitt förra inlägg. Jag vill bara säga att familjecentraler som fungerar på bästa möjliga sätt inte själva arbetar

med någon åldersgräns. Det sker där en successiv övergång från mödravårdscentralerna till barnavårdscentralerna. Där ser man inte på familjen utifrån en åldersbestämning, utan man ser till det behov av stöd och hjälp som man har i sitt föräldraskap, och det kan jag mycket väl poängtera för Folkhälsoinstitutet. Det handlar alltså om att sprida goda idéer och goda metoder, och där har Folkhälsoinstitutet en central och viktig roll.

Jag har inte lovat några pengar – jag vill bara betona det. Jag sade inte det heller, men jag har sagt att jag är väl medveten om att det finns ett behov av resurser under en period för den här föreningen för familjecentraler. Jag har blivit informerad om detta, dels av Kenneth Johansson, dels av Ingela Tahlén, och vi funderar just på den här saken i departementet. Jag kan inte lova någonting men har förstått allvaret i situationen. Däremot tycker jag att det är viktigt att man själv också funderar på den framtida utvecklingen av detta nätverk och hur man ska kunna finansiera en fortsatt verksamhet inom föreningens ram.

Vi ska naturligtvis fortsätta att stödja den här typen av arbete som pågår. Det är centralt och viktigt, och det finns även ett nordiskt perspektiv. Också som minister för nordiskt samarbete har jag en naturlig plattform och position för att vidareutveckla detta arbete, och det finns ett sådant intresse. Jag vill dock betona att den närvaro som har varit från en del nordiska länder på konferensen i Leksand nog inte var på ministernivå. Men det är oerhört viktigt att utveckla det nordiska samarbetet även inom detta område.

Som sagt var: Vi tillför resurser. Jag tycker att familjecentraler är oerhört viktiga. De har varit mycket framgångsrika. Men de bygger på ett lokalt intresse, och de bygger på lokala prioriteringar. I de län där man har engagerat sig – Dalarna är ett exempel, och Jämtland är också ett exempel – där man har en lång tradition av föräldrautbildning, pappautbildning och mammautbildning och där man mycket medvetet har satsat på familjecentraler, där har man en bra verksamhet. Men jag vill återigen betona det lokala ansvaret för denna verksamhet.

Anf. 47 KENNETH JOHANSSON (c):

Fru talman! Föräldraansvaret är omistligt, och föräldraskapet kan inte nog betonas. Vår uppgift är att underlätta föräldraansvaret i ekonomiskt och socialt hänseende och ge föräldrarna stora möjligheter att påverka barns uppväxtförhållanden.

För Centerpartiet är ledstjärnorna i familjepolitiken ökat självbestämmande, bättre möjligheter att kombinera familjeliv och arbetsliv samt mer tid med barnen. I det sammanhanget är föräldrastöd i olika former mycket viktigt. De lokala nätverken och mötesplatserna för familjerna förebygger problem och stöttar föräldraskapet.

Jag tycker att familjeministern har gett positiva kommentarer som jag är nöjd och glad över. Det gäller det nationella samordningsansvaret där vi förväntar oss även fortsatt raka rör in i departementet. Att utvidga ett samarbete i Norden vore oerhört värdefullt, och signaler till Folkhälsoinstitutet om 18-månadersgränsen är bra.

Jag tycker att det är positiva besked. Det är väldigt viktigt att vi följer hur det här arbetet fortskrider. Det kommer jag att göra. I den mån jag som enkel oppositionsföreträdare kan bidra med någonting så kommer jag att fortsätta att även göra det.

Prot. 2002/03:58

14 februari

Svar på
interpellationer

Barnen är trots allt det bästa och det finaste vi har, och de är vår framtid.

Anf. 48 Statsrådet BERIT ANDNOR (s):

Fru talman! Föräldrastöd och föräldrautbildning är ju sådana att de kan ges i många olika former, och de måste alltid anpassas efter de behov och önskemål som föräldrarna har. Hur ska ett bra stöd för föräldrarna se ut i det föräldraskap som man vill utöva? Det innebär alltså att det stödet måste formas lokalt, i den lokala miljön. Då vet vi att familjecentraler är ett sätt att samverka kring barn och familjer som har visat sig vara mycket framgångsrikt. Det finns all anledning att sprida dessa goda exempel vidare.

Regeringens vilja är att stödja det lokala utvecklingsarbete som pågår, och det är ju bakgrunden till det uppdrag som vi har gett till Folkhälsoinstitutet, där vi poängterar att man har i uppdrag att vidareutveckla arbetet med föräldrautbildningen och att gå vidare med metodutveckling. Man ska kunna sprida dessa goda idéer och skapa bättre kunskaper, men också uppmärksamma det som vi ju särskilt måste uppmärksamma i de här sammanhangen, nämligen att vi får en föräldrautbildning som fungerar bra till föräldrar som har en annan etnisk bakgrund, och även föräldrar med tonårsbarn. Det är ju en grupp som kanske också kan behöva ett stöd i föräldraskapet.

Avslutningsvis ser jag fram emot att fortsätta dialogen med Kenneth Johansson och Tina Acketoft i dessa frågor. Det är ett viktigt område, och vi behöver gemensamt fundera på hur vi på bästa sätt kan stötta denna verksamhet, som vi ju samtliga här ser som oerhört värdefull.

Överläggningen var härmed avslutad.

7 § Anmälan om inkomna faktapromemorior om förslag från Europeiska kommissionen

Tredje vice talmannen anmälde att följande faktapromemorior om förslag från Europeiska kommissionen inkommit och överlämnats till utskott:

2002/03:FPM37 Kommissionens förslag till direktiv om investerings-
tjänster och reglerade marknader KOM(2002)625 till finansutskottet

2002/03:FPM38 Halvtidsöversynen av den gemensamma jordbrukspoli-
tiken KOM(2002)394, KOM(2003)23 till miljö- och jordbruksutskottet

8 § Hänvisning av ärenden till utskott

Föredrogs och hänvisades
Redogörelse
2002/03:RJ1 till utbildningsutskottet

9 § Anmälan och hänvisning av ärende till utskott samt beslut om förkortad motionstid

Anmäldes

Proposition

2002/03:43 Svenskt deltagande i en EU-ledd styrka i Makedonien

Kammaren biföll talmannens förslag att propositionen omedelbart skulle hänvisas till utrikesutskottet.

Kammaren biföll regeringens förslag att motionstiden för propositionen skulle förkortas till tre dagar. Motionstiden skulle utgå *måndagen den 17 februari kl. 16.30*.

10 § Bordläggning

Anmäldes och bordlades

Proposition

2002/03:38 Straffansvar för terroristbrott

Konstitutionsutskottets betänkande

2002/03:KU20 Frågor beträffande trossamfund

Utrikesutskottets betänkanden

2002/03:UU3 Stabiliserings- och associeringsavtalet mellan Europeiska gemenskaperna och deras medlemsstater och Kroatien

2002/03:UU6 Tilläggsprotokoll till Europakonventionen – dödsstraffets totala avskaffande i Europa

Justitieutskottets betänkande

2002/03:JuU4 Hemlig teleavlyssning, m.m.

Miljö- och jordbruksutskottets betänkanden

2002/03:MJU7 Icke-joniserande strålning m.m.

2002/03:MJU8 Försöksdjur

2002/03:MJU11 Genteknik, m.m.

Arbetsmarknadsutskottets betänkande

2002/03:AU3 FN-konventionen mot kvinnodiskriminering, jämställdhetsfrågor och andra diskrimineringsfrågor m.m.

11 § Anmälan om interpellationer

Anmälades att följande interpellationer framställdes

den 14 februari

2002/03:188 av *Börje Vestlund* (s) till utrikesminister Anna Lindh
Partnerskapsförrättning på ambassad

2002/03:189 av *Nina Lundström* (fp) till statsrådet Lars-Erik Lövdén
Markpriser och statens agerande

2002/03:190 av *Cecilia Wikström* (fp) till socialminister Lars Engqvist
Utländska läkarlegitimationer

2002/03:191 av *Claes Västerteg* (c) till försvarsminister Leni Björklund
Värnpliktstjänstgöring som civilt meritvärde

Interpellationerna redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 3 mars.

12 § Anmälan om frågor för skriftliga svar

Anmälades att följande frågor för skriftliga svar framställdes

den 14 februari

2002/03:525 av *Carina Hägg* (s) till statsrådet Jan O Karlsson
Psykisk ohälsa för asylsökande

2002/03:526 av *Gabriel Romanus* (fp) till statsrådet Morgan Johansson
Överkonsumtion av så kallade lådviner

2002/03:527 av *Tobias Krantz* (fp) till utbildningsminister Thomas
Östros

Doktorsexamina vid Högskolan i Jönköping

2002/03:528 av *Elizabeth Nyström* (m) till finansminister Bosse Ring-
holm

Mervärdesskatteregler för kassarabatter

2002/03:529 av *Sten Tolgfors* (m) till utrikesminister Anna Lindh
Nordkorea och FN:s säkerhetsråd

2002/03:530 av *Johan Linander* (c) till justitieminister Thomas Bod-
ström

Ersättning till vigselförrättare och förrättare av registrering av partner-
skap

2002/03:531 av *Mona Berglund Nilsson* (s) till statsrådet Ulrica Messing
E 6:ans utbyggnad

2002/03:532 av *Annelie Enochson* (kd) till utbildningsminister Thomas
Östros

Doktorander

2002/03:533 av *Lars Gustafsson* (kd) till justitieminister Thomas Bod-
ström

Beslagtagande av fordon

Frågorna redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll
tisdagen den 18 februari.

13 § Anmälan om skriftliga svar på frågor

Anmälades att skriftliga svar på följande frågor inkommit

den 12 februari

2002/03:481 av *Sven Brus* (kd) till statsrådet Jan O Karlsson
Ny processordning i utlänningsärenden

den 13 februari

2002/03:448 av *Göran Lindblad* (m) till statsrådet Jan O Karlsson
Moment 22 för asylsökande som har möjlighet att få uppehållstillstånd i
annat land

2002/03:455 av *Rosita Runegrund* (kd) till utrikesminister Anna Lindh
Skydd av barn som skickas utomlands

2002/03:463 av *Lena Ek* (c) till utrikesminister Anna Lindh
Jämställdhet i International Criminal Court

2002/03:473 av *Lars Ohly* (v) till utrikesminister Anna Lindh
Västsahariska flyktingar i Algeriet

2002/03:487 av *Margareta Sandgren* (s) till statsrådet Jan O Karlsson
Särskilt utsatta invandrade kvinnor

Svaren redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll
tisdagen den 18 februari.

14 § Kammaren åtskildes kl. 11.27.

Förhandlingarna leddes
av förste vice talmannen från sammanträdet början till och med 5 §
anf. 34 (delvis) och
av tredje vice talmannen därefter till sammanträdet slut.

Vid protokollet

PER PERSSON

/Monica Gustafson

Innehållsförteckning

1 § Ledighet.....	1
2 § Svar på interpellation 2002/03:149 om studentbostäder	1
Anf. 1 Statsrådet LARS-ERIK LÖVDÉN (s).....	1
Anf. 2 AXEL DARVIK (fp)	2
Anf. 3 Statsrådet LARS-ERIK LÖVDÉN (s).....	3
Anf. 4 AXEL DARVIK (fp)	4
Anf. 5 Statsrådet LARS-ERIK LÖVDÉN (s).....	5
Anf. 6 AXEL DARVIK (fp)	6
Anf. 7 Statsrådet LARS-ERIK LÖVDÉN (s).....	6
3 § Svar på interpellationerna 2002/03:151 och 158 om föreningen KRIS	7
Anf. 8 Justitieminister THOMAS BODSTRÖM (s)	7
Anf. 9 LENA ADELSON LILJEROTH (m)	8
Anf. 10 ANA MARIA NARTI (fp).....	9
Anf. 11 Justitieminister THOMAS BODSTRÖM (s)	10
Anf. 12 LENA ADELSON LILJEROTH (m)	10
Anf. 13 ANA MARIA NARTI (fp).....	11
Anf. 14 Justitieminister THOMAS BODSTRÖM (s)	12
Anf. 15 LENA ADELSON LILJEROTH (m)	12
Anf. 16 ANA MARIA NARTI (fp).....	13
Anf. 17 Justitieminister THOMAS BODSTRÖM (s)	13
4 § Svar på interpellation 2002/03:152 om åklagarväsendet	14
Anf. 18 Justitieminister THOMAS BODSTRÖM (s)	14
Anf. 19 ULLA LÖFGREN (m).....	14
Anf. 20 ULF SJÖSTEN (m).....	15
Anf. 21 Justitieminister THOMAS BODSTRÖM (s)	16
Anf. 22 ULLA LÖFGREN (m).....	17
Anf. 23 ULF SJÖSTEN (m).....	18
Anf. 24 CARIN LUNDBERG (s)	18
Anf. 25 Justitieminister THOMAS BODSTRÖM (s)	19
Anf. 26 ULLA LÖFGREN (m).....	19
Anf. 27 CARIN LUNDBERG (s)	20
Anf. 28 Justitieminister THOMAS BODSTRÖM (s)	20
5 § Svar på interpellation 2002/03:141 om de asylsökande barnens situation.....	21
Anf. 29 Statsrådet JAN O KARLSSON (s).....	21
Anf. 30 VIVIANN GERDIN (c)	22
Anf. 31 ERIK ULLENHAG (fp).....	23
Anf. 32 ANNE-MARIE EKSTRÖM (fp)	24
Anf. 33 Statsrådet JAN O KARLSSON (s).....	25
Anf. 34 VIVIANN GERDIN (c)	26
Anf. 35 ERIK ULLENHAG (fp).....	27
Anf. 36 ANNE-MARIE EKSTRÖM (fp)	28
Anf. 37 Statsrådet JAN O KARLSSON (s).....	28
Anf. 38 VIVIANN GERDIN (c)	29

Anf. 39 Statsrådet JAN O KARLSSON (s).....	30
6 § Svar på interpellation 2002/03:135 om stärkt föräldraskap	31
Anf. 40 Statsrådet BERIT ANDNOR (s)	31
Anf. 41 KENNETH JOHANSSON (c)	32
Anf. 42 TINA ACKETOFT (fp).....	33
Anf. 43 Statsrådet BERIT ANDNOR (s)	34
Anf. 44 KENNETH JOHANSSON (c)	35
Anf. 45 TINA ACKETOFT (fp).....	36
Anf. 46 Statsrådet BERIT ANDNOR (s)	36
Anf. 47 KENNETH JOHANSSON (c)	37
Anf. 48 Statsrådet BERIT ANDNOR (s)	38
7 § Anmälan om inkomna faktapromemorior om förslag från	
Europeiska kommissionen.....	38
8 § Hänvisning av ärenden till utskott	38
9 § Anmälan och hänvisning av ärende till utskott samt beslut	
om förkortad motionstid	39
10 § Bordläggning.....	39
11 § Anmälan om interpellationer.....	40
12 § Anmälan om frågor för skriftliga svar.....	40
13 § Anmälan om skriftliga svar på frågor.....	41
14 § Kammaren åtskildes kl. 11.27.....	41

Prot. 2002/03:58
14 februari
